Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...1921 оной ... 21-һээ гарана | № 36 (13660) | 1972 оной февралиин 12, суббото | Сэн 2 мүнгэн

ИНДОХИТАДАЙ АРАДУУДТА АМГАЛАН ТАЙБАН, БЭЕЭ ДААҺАН БАЙДАЛ ХАНГАХЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛШЭДЭЙ БҮХЭДЭЛХЭЙН АССАМБЛЕЙДЭ ХАБААДАГШАДТА

Версаль хото.

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Америкын зэрлиг бүдүүлиг түримхэйлэлгэ тушаа зэбүүрхэлээ мэдүүлхын, тэмсэн бодогшо Вьетнамай, Лаосой ба Камбоджын арадуудта эрид шууд дэмжэлгэ үзүүлхын тула суглараһан, Индохитадай арадуудта амгалан тайбан, бэеэ дааһан байдал хангахын түлөө тэмсэлшэдэй бүхэдэлхэйн ассамблейдэ хабаадагшадые үнэн зүрхэнһөө амаршалнаб.

Вьетнамай, Лаосой ба Камбоджын арадуудай тон зүб тэмсэлые дэмжэхын, США-гай ба тэрэнэй союзнигуудай сэрэгүүдые Индохитадһаа энэ дары, хүсэд бүрин гаргуулхын түлөө хүдэлөөн политическэ олон ондоо хараа бодолтой, социальна ондо ондоо байдалтай хүнүүдые нэгэдхэн, бүхы түбинүүдтэ дэлгэрээд, дэлхэй дээрэхи амгалан тайбан, сүлөөтэ байдал сахихын түлөө тэмсэгшэдэй шухалын шухала хэрэг болонхой.

Өөһэдыгөө сүлөөрүүлхын түлөө бэеэ дааһан, амгалан тайбан байдалай түлөө тэмсэгшэ Индохитадай арадуудые үбдэг дээрэнь һэхэрүүлхэ гэһэн американ империализмын хорото түсэбүүд гутамшаг муухайгаар буруу һүрөө. Энэнь — баатар габьяата вьетнам арадай, Лаосой ба Камбоджын эрэлхэг патриодуудай, империализмда эсэргүүсэдэг, эб найрамдалтай байхые хүсэдэг бүхы хүнүүдэй шухала илалта мүн. США-гай засаг баригша бүлэгүүдэй Индохитад тушаа баримталдаг хараа бодол юу харуулнаб гэхэдэ, американ сэрэгэй хамааралгые «хаһаха» тухай тэдэнэй хооһон найдуулгынь саана, үнэндөө дайе «вьетнамай түхэлтэй болгохо» политика гэдэгэй туһаламжаар алалсаа хюдалсаа үргэлжэлүүлхэ, США-гай үгэ дууласатай дахуулнуудай ёһо гуримуудые энэ нютагай арадуудта баадхаха һэдэлгэ далдалагдана. Эдэ харата муухай һанаашалгануудыень таһалдуулха, вьетнам, лаотян ба Камбоджын арадуудай хуулита эрилтэнүүдые хараада абажа, Индохитадай асуудалнуудые зүб зүйтэйгөөр шиидхэлгын замда одоошье орохыень США-гай правительствые баадхаха гэээшэ бүхы үнэн сэхэ хүнүүдэй уялга болоно.

Интернационализмын гол ёһонуудта үнэн байдаг Советскэ Союз Вьетнамай Демократическа Республикада эсэргүү эзэрхэг түримхэй ябуулгануудые болюулгахын түлөө эрид шууд тэмсэнэ, Индохитадтахи бүхы арадуудай зүб хэрэгые шууд дэмжэнэ, тэдээндэ али бүхы туһаламжа ба дэмжүүлгэ үзүүлнэ. Манай партиин энэ хараа бодолой хубилашагүйе КПСС-эй XXIV съезд лаблан баталаа. Советскэ Союз хододоо найдамтай союзнигнай, дайшалхы ханимнай байха гэжэ Индохитадай баатар габьяата патриодуудай, ороноо сүлөөлхын түлөө тэмсэжэ байгаа арадуудай, империализмда эсэргүүсэн тэмсэдэг, эб эетэй байха дуратай бүхы хүнүүдэй батаар этигэхэдэнь болохо.

Бүхы үнэн сэхэ хүнүүдэй, эб найрамдал ба зүб хэрэгые шухалада тоолодог хамаг зоной эмхидэл ба нэгэдэл Америкын эзэрхэг түримхэйшүүлэй амыень татахын түлөө тэмсэлдэ шухала удха шанартай байна. Индохитадай арадуудта амгалан тайбан, бэеэ дааһан байдал хангахын түлөө тэмсэлшэдэй бүхэдэлхэйн ассамблей Вьетнамай, Лаосой ба Камбоджын арадуудай баатар габьяата тэмсэлые дэмжэхэ, Индостанай хахад арал дээрэ амгалан байдал һэргээхэ хэрэгтэ хубитаяа эдэбхитэйгээр оруулха байһаниинь дамжаггүй.

Индохитадай баатар габьяата арадуудтай һаналаа нэгэдэн талархадаг, эб найрамдалта хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн фронт улам үргэдэг, бэхижэг лэ!

Л. БРЕЖНЕВ.

ССР СОЮЗАЙ 50 ЖЭЛЭЙ ОЙЕ АЖАЛАЙ АМЖАЛТААР УГТАЯ!

КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ болон Облпрофсоведтэ

Аймагууд, колхоз, совхозууд болон хүдөө ажахын гүрэнэй бусад предприятинуудай 1972 оной социалис мүрысөөнэй гурим тухай

...хоолой зүйлнүүдые сааша... үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха, аймагууд, колхозууд болон гүрэнэй хү... ажахын бусад предприя... худэлмэриин эконо... шаг үрые дээшэ... тула хүдөөгэй ажал... дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ зорилготойгоор КПСС-эй обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет болон Облпрофсовет тусхай тогтоол абаа.

Тэрэнэй ёһоор аймагууд, колхоз, совхозууд болон гүрэнэй хүдөө ажахын бусад предприятинуудай дунда эмхидхэгдэхэ социалис мүрысөөнэй гурим баталагдаа.

Мүрысөөнэй гуримые хүдөөгэй бүхы ажалшадай дунда үргэнөөр ойлгуулха, тэрэнэй дүнгүүдые хаһа сагтань согсолжо, КПСС-эй обкомой бюрогой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, Облпрофсоведэй үзэмжэдэ табиха гэжэ Хүдөө ажахын министерство, хүдөө ажахын болон бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком, КПСС-эй райкомууд, аймгүйсэдкомууд уялгалагдаа.

1972 оной социалис уялгые амжалтатайгаар дүүргэхэ, Совет Социалис Республиканuудай Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө аймаг бүхэндэ колхоз, совхоз, бригаданууд болон колхознигуудай ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй, бусад эмхи зургаануудай дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ гуримые зохёохо, тэрэниие дүүргэхын түлөө тэмсэхэ гэжэ партийна, советскэ, профсоюзай, комсомолой ба бусад органууд уялгалагдаба.

Хүдөө ажахын эдеэ хоолой зүйлнүүдые саашадань ехээр абаха, гүрэндэ элбэгээр худалдахын түлөө 1972 ондо хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ

Г У Р И М

...Аймагуудай дунда

...һо таряа ургуулжа абалга, ...худалдалга, тушаалгаар.

...лис мүрысөөнэй дүн нояб...э согсологдохо.

...тарянай ургаса абал... үрэ дүн туйлаһан, та... абажа, гүрэндөө худал... наха түсэбөө дүүргэһэн, ...рэнгын, малай тэжээлэй ...хүсэд хүрэхэ таряа талха ...н аймагууд социалис мү... илагшад гэжэ тоологдо...

...нэй гуримые дүүргэхэ ...гээл һайн үрэ дүн туйла... ...та РСФСР-эй Министр... Соведэй дамжуулгын ...г болон 5 мянган түхэри... шан барюулагдаха. ...с мүрысөөндэ илажа гара... аймагууд республикын ...тэхи Хүндэлэлэй сам...эгдэхэ.

...тэжээл бэлэдхэлгээр, ...шанарые һайжаруулгаар.

...лис мүрысөөнэй дүн нояб...э согсологдохо.

...эдихэ бүдүүн, шэмэтэ ...талха тарянай зүйл бо... тэжээл бэлэдхэхэ түсэ... дүүргэжэ, үбһэ, се... ...нтай ногооной гурил ...ехээр бэлэдхэжэ ша...ынгээ, мүн колхозни... ...совхозуудай хүдэлмэ... бүхы адууһа малые ...жэлээр гүйсэд ханга... аймагууд социалис ...илагшад гэжэ тоолог...

...ургагдахадаа аймагуудай ...тяа худалдаха, үбһэ но... хааха, сабшалан һай... хорёологдоһон, һайжа... сабшалан бии болгохо ...зэргэ дүүргэһэниинь ...хаха юм.

...нэй гурим дүүргэхэ ...һайн үрэ дүн туй... ...та КПСС-эй обкомой, ...АССР-эй Министрнүүдэй болон Облпрофсоведэй ...н Улаан Туг, 3 мянган ...нэгэдэхи мүнгэн шан ...даха. Хоёрдохи һуури ...хоёр аймагуудта тус тус... түхэригэй мүнгэн шан ...даха.

...с мүрысөөндэ илажа га... аймагууд республикын ...тэхи Хүндэлэлэй сам...эгдэхэ.

...ажалай продуктнуудые ...гүрэндэ худалдалга, ту...

...с мүрысөөнэй дүнгүүд ...кварталай, хахад жэлэй, ...арталай болон жэлэй ...согсологдохо.

...малһаа абтадаг продукт... үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ ху... түсэбөө дүүргэжэ, бүхы ...шаг шэмэ дээшэлүүлһэн, ...тоо толгойе олошо... абаха түсэбөө дүүр... ...циалис мүрысөөндэ нэгэ... ...эзэлһэн аймагта КПСС-... Буряадай АССР-эй ...нүүдэй Соведэй, Обл... дамжуулгын Улаан ...нган түхэригэй мүнгэн ...лагдаха.

...һуури эзэлһэн аймаг... түхэригэй, гурбадахи һуу... түхэригэй мүнгэн шан ...даха.

...Колхоз, совхозууд болон гүрэнэй хүдөө ажахын бусад предприятинуудай дунда

...һо таряа ургуулжа абалга, ...гүрэндэ худалдалга, тушаал...

Социалис мүрысөөнэй дүн ноябриин 1-дэ согсологдохо.

Үндэр баян ургаса абажа, орооһо таряа хуряажа абаха, гүрэндэ худалдаха түсэбөө дүүргэһэн, үрэһэ хүрэнгэдэ, малай тэжээлдэ таряа ехээр бэлэдхэжэ шадаһан 15 түрүү ажахынуудай коллективүүд социалис мүрысөөндэ илагшад гэжэ тоологдохо.

Эдэ ажахынууд республикын газетэнүүдтэхи Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэхэ, мүрысөөндэ эгээл эрхим һайн үрэ дүн туйлаһан түрүүшын найман ажахынуудта РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан Туг, 1500 түхэригэй мүнгэн шан барюулагдаха.

б). Хартаабха ургуулжа абалга, гүрэндэ худалдалга, тушаалгаар.

Социалис мүрысөөнэй дүн ноябриин 1-дэ согсологдохо.

Хартаабхын эгээл үндэр баян ургаса абажа, тэрэниие гүрэндэ худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн, хүсэд хүрэхэ үрэһэ хүрэнгэ бэлэдхэжэ шадаһан 5 түрүү ажахынуудай коллективүүд социалис мүрысөөндэ илагшад гэжэ тоологдохо.

Эдэ ажахынууд республикын газетэнүүдтэхи Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэхэ, тэдээн сооһоо эгээл эрхим һайн үрэ дүн туйлаһан нэгэ ажахыдань КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй. Облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан Туг, 500 түхэригэй мүнгэн шан барюулагдаха.

в). Овощ ургуулжа абалга, гүрэндэ худалдалга, тушаалгаар.

Социалис мүрысөөнэй дүн ноябриин 1-дэ согсологдохо.

Овощой эгээл үндэр, баян ургаса абажа, тэрэниие гүрэндэ худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн 5 түрүү ажахынуудай коллективүүд социалис мүрысөөндэ илагшад гэжэ тоологдохо.

Эдэ ажахынууд республикын газетэнүүдтэхи Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэхэ, тэдээн сооһоо эгээл эрхим һайн үрэ дүн туйлаһан нэгэ ажахыдань КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, Облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан Туг. 500 түхэригэй мүнгэн шан барюулагдаха.

г). Ногооной ургаса дээшэлүүлгэ, үбһэ харяажа абалгаар.

Социалис мүрысөөнэй дүн ноябриин 1-дэ согсологдохо.

Бүхы сабшалан дээрэһээ үбһэ ногооной эгээл үндэр баян ургаса абажа, нуга сабшалан һайжаруулха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн 10 түрүү ажахынуудай коллективүүд социалис мүрысөөндэ илагшад гэжэ тоологдохо.

Эдэ ажахынууд республикын газетэнүүдтэхи Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэхэ. Тэдээн сооһоо нэгэдэхи һуури эзэлһэн ажахыдань КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, Облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан Туг, 500 түхэригэй мүнгэн шан, харин хоёрдохи һуури эзэлһэн ажахыда 400 түхэригэй шан барюулагдаха.

д). Һү һаалга, гүрэндэ худалдалга, тушаалгаар.

Социалис мүрысөөнэй дүн жэлэй һүүлдэ согсологдохо.

Үнеэдэйнгээ һү шэмые эгээл ехээр дээшэлүүлжэ, һү һааха, гүрэндэ худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн 15 түрүү ажахынуудай коллективүүд социалис мүрысөөндэ илагшад гэжэ тоологдохо.

Эдэ ажахынууд республикын газетэнүүдтэхи Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэхэ. Тэдээн сооһоо нэгэдэхи һуури эзэлһэн ажахыдань КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, Облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан Туг, 500 түхэригэй мүнгэн шан, хоёрдохи һуури эзэлһэн ажахыда 400 түхэригэй шан барюулагдаха.

е). Хурьга абажа түлжүүлгэ, нооһо хайшалга, гүрэндэ худалдалгаар.

Социалис мүрысөөнэй дүн октябриин 1-дэ согсологдохо.

Эхэ хонид, жэлһээ дээшэ болоһон эмэ түлгэнүүдэй зуун толгой бүриһөө 90-һээ үсөөн бэшэ хурьга абажа түлжүүлһэн, хонидһоо нооһо ехээр хайшалдаг болоод, нооһоной өөрынь үнэ сэнгые урда жэлэйхиһээ хямдаруулжа, тэрэниие гүрэндэ худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн ажахынуудай коллективүүд социалис мүрысөөндэ илагшад гэжэ тоологдохо.

Эдэ ажахынууд республикын газетэнүүдтэхи Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэхэ. Тэдээн сооһоо нэгэдэхи һуури эзэлһэн ажахыдань КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, Облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан Туг, 500 түхэригэй мүнгэн шан, хоёрдохи һуури эзэлһэн ажахыда 400 түхэригэй шан барюулагдаха.

III. „Бурводстрой" трестын нүүдэл оньһожоруулагдаһан колоннонууд болон „Сельхозтехника" нэгэдэлэй отрядуудай дунда

Социалис мүрысөөнэй дүн январь һарада согсологдохо.

Элдүүрилжэ, ургамал тарижа, газарай хүрьһыень һайжаруулха, олон жэлдэ хэрэглэгдэхэ һайжаруулагдаһан бэлшээри бии болгохо түсэбөө үлүүлэн дүүргээд, эдэ хүдэлмэреэ эрхим шанартайгаар хэжэ, өөрын үнэ сэнгые сметэһээнь хямдаруулжа шадаһан «Бурводстрой» трестын оньһожоруулагдаһан колоннонууд гү, али «Сельхозтехника» нэгэдэлэй отрядууд социалис мүрысөөндэ илагшад гэжэ тоологдохо.

Мүрысөөндэ нэгэдэхи һуури эзэлһэн коллективтэ КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, Облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан туг, 500 түхэригэй мүнгэн шан, хоёрдохи һуури эзэлһэн коллективтэ — 400 түхэригэй шан барюулагдаха.

IV. Тэжээлэй ургамалнуудай үндэр ургаса абахын түлөө колхоз, совхозуудай оньһожоруулагдаһан звено болон бригадануудай дунда

Социалис мүрысөөнэй дүн ноябриин 1-дэ согсологдохо.

Даалгагдаһан газарһаа эды шэнээн (тэжээлэй единицээр ба центнерээр) ургаса абаһан звено, бригаданууд социалис мүрысөөндэ илагшад гэжэ тоологдохо гэбэл:

Ургамалнуудай нэрэ	Нэгэдэхи һуури: Энээнһээ бага бэшэ газарһаа (га)	Нэгэдэхи һуури: Абаха ургасань	Хоёрдохи һуури: Энээнһээ бага бэшэ газарһаа (га)	Хоёрдохи һуури: Абаха ургасань
Кукурузын ногоон намаа болон силосэй бусад ургамалнууд	100	500 ц	100	400 ц.
Таримал олон жэлэй болон нэгэ жэлэй ногооной ургаса:				
Уһалагдадаг газарһаа	100	5000 т. е.	200	4000 т. е.
Хуурай добо газарһаа	100	2500	200	1800
Һайжаруулагдаһан сабшалангай уһалагдадаг газарһаа	100	3000	200	2500
Хуурай добо газарһаа	100	1400	200	1300
Олон жэл хэрэглэгдэхэ һайжаруулагдаһан бэлшээриин:				
уһалагдадаг газарһаа	100	6000	200	5000
хуурай добо газарһаа	100	3000	200	2500
Тэжээлэй корнеплодууд болон тэжээлэй бусад ургамалнууд	200	6500	300	6000
Олон жэлэй болон нэгэ жэлэй ногоонуудай үрэһэ абаха:				
хүсы үбһэнэй	100	5 ц.	100	4 ц.
клевер (улаан), ягаан, сагаан)	100	3 ц.	100	2,5 ц.
эспортцет	100	12 ц.	100	10 ц.
олон жэлэй залаата ногооной	100	6 ц.	100	5 ц.
тэжээлэй люпин (ороохыень абаха)	100	20 ц.	100	18 ц.
суданай ногооной	100	15 ц.	100	13 ц.

Социалис мүрысөөндэ илагшад республикын газетэнүүдтэхи Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэхэ. Нэгэдэхи һууринуудые эзэлһэн звено, бригаданууд тус тустаа 600 түхэригөөр, хоёрдохи һуури — 400 түхэригөөр шагнагдахаар РСФСР-эй хүдөө ажахын министерствэдэ, хүдөө ажахын болон бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-да зууршалагдаха байна.

V. Тракторна бригадануудай дунда

Социалис мүрысөөнэй дүн ноябриин 1-дэ согсологдохо.

Техникээ ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэжэ, хүдөө ажахын ургамалнуудые ургуулха агротехническэ бүхы хэмжээнүүдые бултыень хаһа сагтань, эрхим шанартайгаар бэелүүлдэг, газарай хүрьһэнэй һалхи, уһанһаа гэмтэлгэтэй тэмсэдэг, орооһо тарянай, тэжээлэй ургамалнуудай үндэр баян ургаса жэл бүхэндэ абадаг, ажал, мүнгэ, бусад хэрэгсэл багаар гаргажа, продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө дүүргэдэг түрүү тракторна бригадануудта Буряадай АССР-эй «Газараа эрхимээр элдүүрилдэг бригада» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдожо, республикын, аймагай хэблэлнүүдтэ толилогдохо,

VI. Техник-үрэжүүлэгшэдэй дунда

Социалис мүрысөөнэй дүн хони үсхэбэрилгэ дээрэ июниин 1-дэ, эбэртэ бодо мал, гахай үсхэбэрилгэ дээрэ — январиин 1-дэ согсологдохо.

Эхэ малаа зүбөөр үрэжүүлжэ, фермэ, отараараа зуун эхэ мал бүриһөө 95-һаа үсөөн бэшэ тугал, 98 хурьга абажа түлжүүлһэн, ороондо оруулһан эхэ гахайнуудайнгаа 90 процентһээ үсөөн бэшэнһээнь поршоонхо абаһан техник-үрэжүүлэгшэ болон бусад хүдэлмэрилэгшэд социалис мүрысөөндэ илагшад гэжэ тоологдохо.

Мүрысөөндэ илагшад республикын газетэнүүдтэхи Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэхэ, тус тустаа 50 түхэриг мүнгөөр шагнагдаха.

Республика дотороо эрхим үрэ дүн туйлаһан үйлэдбэриин түрүүшүүл КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, Облпрофсоведэй Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаха, мүн «РСФСР-эй социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэ» гэһэн үбсүүндээ зүүхэ тэмдэгтэ хүртэхэ байна.

Ирагай партийно-правительственнэ делегаци ерэбэ

Араб социалис дэбжэлтэ гэжэ партиин (БААС) Ирагтахи нютагай хүтэлбэриин Генеральна секретариин орлогшо, Ирагай Республикын Революционно командованиин Соведэй түрүүлэгшын орлогшо Саддам Хусейн түрүүтэй Ирагай Республикын партийно-правительственнэ делегаци КПСС-эй ЦК-гай Советскэ правительствын уряалаар байгша оной февралиин 10-да Москвада ерэбэ.

Монгол-совет хани барисаанай бүлгэмэй пленум

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Монгол-совет хани барисаанай бүлгэмэй энэ жэлэй гол зорилгонууд гэбэл: коммунизм байгуулгын хэрэгтэ совет арадай суглуулһан дүй дүршэлтэй, ажабайдалтайнь Монгол ороной ажалшадые үргэнөөр танилсуулха, СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан хэмжээ ябуулгануудые бэлдэхэ, МНР-тэ бэелүүлхэ тухай МНРП-гэй ЦК-гай хоёрдохи пленумэй шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ хэрэгүүд болоно.

200 мянга гаран гэшүүдтэй энэ бүлгэмэй ээлжээтэ пленум дээрэ иимэ зорилгонууд табигдаа.

Пленумдэ хабаадагшад монгол арадай илалта туйлалтануудые СССР-тэ тайлбарилан ойлгуулха эдэбхитэй ажал ябуулгын түлөө Хани барисаанай совет бүлгэмүүдэй, гадаадын оронуудтай соёлой харилсаа бэелүүлхэ холбоондо, Совет-монгол хани барисаанай бүлгэмдэ баяр баясхалан хүргэбэ.

СЭРЭГЭЙ БА АЖАЛАЙ ВЕТЕРАНУУДТАЙ УУЛЗАЛГАНУУД

Совет Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флодой 54 жэлэй ойдо зорюулагдаһан Оборонно-ниитын хүдэлмэриин бүхэсоюзна һарада Харьковска областиин ажалшад эдэбхитэйгээр хабаадана. Районно центрнүүдтэ тусхай суглаанууд үнгэргэгдэнэ. Залуу таряашад Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветерануудтай, ажалай баатарнуудтай уулзана. ДОСААФ-ай эмхинүүд залуушуулай дунда спортын, сэрэгэй-техническэ мүрысөөнүүдые эмхидхэнэ, мэргэнээр буудалгада һургана. «Харьков» гэжэ заншалта мотокросс үнгэргэгдөө. Тэрээндэ Киевэй, Полтавын ба Белгородой спортсменүүд хабаадаба. Эдиршүүл «Эхэ ороноо хамгаалхаар бэлэн байха» гэһэн нормонуудые тушаана, дайшалхы алдар солын музейнүүд ба таһагуудые түхеэрэлсэнэ.

(ТАСС).

Хүдэлмэришэд илаба

КАРАЧИ. (ТАСС). Карачидахи портын хүдэлмэришэдэй гурбан үдэрэй буһалгаан илалтаар дүүрэө. Портын захиргаан тэндэхи хүдэлмэришэдтэ доодо захань 240 рупий салин хүлһэ һара бүри үгэхэ, амаралтын үдэрэй хүдэлмэриие хоёр лабхараар түлэхэ гэжэ зүбшөөбэ.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДЬЭЭ, СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЬЭЭ, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЬЭЭ

Сэрэгэй суута ажал ябуулагша, бэлиг түгэс совет полководец, граждан дайнда, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда эдэбхитэйгээр хабаадаһан, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Советскэ Союзай хоёр дахин Герой, Советскэ Союзай маршал Николай Иванович Крылов түр зуура хүндөөр үбшэлөөд, 1972 оной февралиин 9-дэ, 69-тэй болохоёо ябатараа наһа бараба гэжэ Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет гүн ехэ шаналалтайгаар мэдээсэнэ.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ. | СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМ | СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ.

КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет иигэжэ тогтообо.

1. Советскэ Союзай маршал Н. И. Крыловые хүдеелүүлхын тула нүхэд К. С. Москаленко (түрүүлэгшэ), В. И. Чуйков, П. И. Ефимов, М. Г. Григорьев, Л. А. Борисов, М. С. Смиртюков, Н. И. Савинкин, В. И. Бирюков гэгшэдһээ бүридэһэн правительственнэ комисси байгуулха.

2. Н. И. Крыловые Улаан талмай дээрэ, Кремлиин ханада хүдөөлүүлхэ.

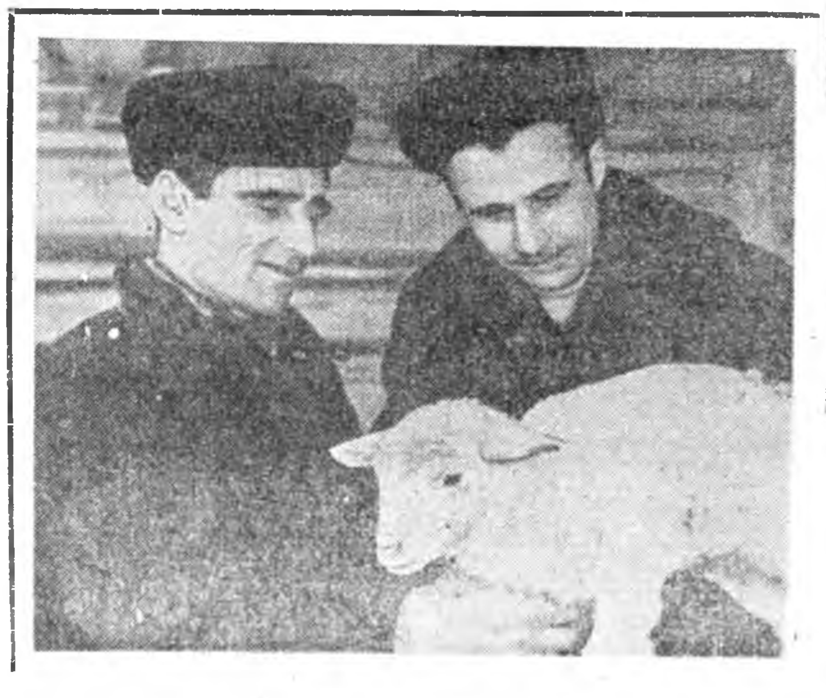

УЛААН-ҮДЫН аймагай «Искра» колхоздо нарай түл абалга эмхитэй һайнаар үнгэргэгдэжэ байна. Мүнөө ажахын хонидһоо хоёр мянга гаран хурьга абаад, гээлтэ хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ байнхай. М. И. Антоновой, П. У. Павловай бригаданuудта ажал хэрэгынь илангаяа һайн. Нүхэр Антоновой бригада 536 эхэ хонидтой юм. Эндэ 300 гаран хурьган абтаа. Тэдэ түрүүшынхеэ хурьгалжа байһан 100 эхэ хонидһоо 90 хурьга абахые хараална.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой главна зоотехник Еремей Анкудинович Хромых ахалагша хонишон Михаил Илларионович Антоновой отарада ерээд һая гараһан хурьга шалган үзэжэ байна.

Э. БЕСНИЧАГАЙ фото.

МАЛШАД болон механизаторнуудай, илангаяа холын гүүртэ, фермэнүүдтэ ажалладаг малшадай дунда лекци, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ асуудалда Аргатын совхозой партком, «Знание» бүлгэмэй нютагай эхин организаци һаналаа саг үргэлжэ табижа байдаг.

Совхозой газар дээрэ хамта дээрээ душөөд гүүртэ, фермэ бии юм. Тэндэ һуудаг малшадта ошохын тула совхозой түб тосхоноо үдэрнүүд һарадаа хоёр дахин ередэдэ үнгэргэгдэдэг болонхой.

Лекци, хөөрэлдөө саг соонь, удха һайнтайгаар үнгэргэжэ байхын тула «Знание» бүлгэмэй эмхиие бэлэдхэлтэй, урагшаа һанаатай хүнүүдһээ бүридүүлхые оролдонобди. Мүнөө үедэ нютагай организациин секцинүүдые бэлэдхэлтэй хүнүүд толгойлдог болонхой.

Научно-политическэ секциие Аргатын дунда һургуулиин партийна организациин секретарь Ц. Х. Раднаев толгойлно.

Научно-атеистическэ секциие Буряадай АССР-эй габьяата багша, арадай гэгээрэлдэ удаанай хүдэлһэн А. Б. Будаин толгойлдог юм.

«Знание» бүлгэмэй эхин организациин хүдэлмэриие иигэжэ секци болгон хубаахада, ажал хүдэлмэри урагшатай һайнаар ябана. Нэгэдэхеэр, түсэб зохёоходо таатай зохид байхаһаа гадна, лекторнууд тусхай асуудалнуудаар лекци уншажа мэргэжэнэ.

АНХАРАЛ ХЭРЭГТЭЙ

30—40 модоной газарта ябаха хэрэгтэй. Малшадай иигэжэ таруугаар ажаһуулга лекторнуудай хүдэлмэридэ нилээд бэрхэшээл ушаруулдаг байна. Тиимэһээ малшадта саг соогоо гаралгые һайса бодомжолжо үзэдэг, совхозой парткомтой сугтаа тусхай түсэб зохёодог байнабди.

Лекторнуудые малай гүүртэ, фермэнүүдтэ эльгээхынгээ урда тээ тэдэниие совхозой ажал хэрэгтэй танилсуулхаһаа гадна, һара, квартал соо, мүн жэлэй туршада совхозой шиидхэхэ зорилгонууд тухай хөөрэжэ үгэдэг байнабди. Тиигэжэ манай лекторнууд теоретическэ материалайнгаа хажуугаар ажабайдалһаа абтаһан баримта, жэшээнүүдые шадамараар хэрэглэнэ. Совхозой байдалтай, тэрээнэй урда табигдаһан зорилгонуудтай лекторнуудые танилсуулжа байха зорилгоор лекторнуудай үдэр тогтоогообди. Тиимэ тийна организациин секретарь Ц. Х. Раднаев толгойлно.

Научно-педагогическа секциие РСФСР-эй габьяата багша, Аргатын дунда һургуулиин һуралсалай талые даагша Л. Я. Лыгденова даадаг юм. Энэ секцидэ тус һургуулиин хорёод багшанар нэгэдэнхэй. Секцидэ хабаадагшадай хүсөөр түрэлхидэй, мүн үргэн ниитэ зоной дунда эмхидхэлэй ехэ ажал хэгдэнэ. Секциие даагша өөрөө үнгэрэгшэ жэлэй туршада 10 ондоо асуудалаар 26 лекци уншаа. Хүнүүдые коммунис үзэл сурталаар хүмүүжүүлхэ асуудалда илангаяа ехэ анхарал хандуулагдаа.

Хүдөө ажахын секциие Д. Э. Базаров хүтэлбэрилнэ. Энэ хүмнай дээдэ эрдэмтэй, экономист юм. Нүхэр Базаровай даадаг секци эгээл ехэ секцинүүдэйнь нэгэн. Юуб гэхэдэ тус секцидэ хүдөө ажахын бүхы мэргэжэлтэд, Аргатын совхозой хүтэлбэрилэгшэд оролсодог.

Манай лекторнууд фермэ, гүүртэнүүдээр ябахаһаа гадна, хабарай тарилгын, үбһэ, таряа хуряалгын үедэ полевой стануудаар ябажа, механизаторнуудай дунда лекци уншадаг, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг байна. Гадна совхозой газар дээрэ байдаг больницын, дунда һургуулиин, почтын, совхозрабкоопой хүдэлмэрилэгшэдтэ лекци уншадаг.

Секционно гуримаар ажалаа эрхилдэг манай лекторнууд партиин XXIV съездын материалнууд тухай, съездын шиидхэбэринүүдэй ямараар дүүргэгдэжэ байһан тушаа асуудалнуудаар үнгэрэгшэ жэлэй туршада олон лекци уншаһан, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн байна.

Научно-политическэ секцидэ хабаатай лекторнууд үнгэрэгшэ жэлэй туршада КПСС-эй XXIV съездын, партиин ЦК-гай Пленумүүдэй, СССР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдэй сессинүүдэй материалнуудаар лекци уншахын тула ниитэ-политическэ асуудалнуудаар хэдэн тематика зохёожо, хүсэндэнь хүргөө.

Хүдөө ажахын секцидэ хабаадагшад лекцинүүдые уншахадаа теоретическэ асуудалнуудые совхозойнгоо үйлэдбэритэй сэхэ холбоно. Партиин XXIV съездын материалнуудаар лекцинүүдые уншахадаа юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даалгабариие совхозой ямараар дүүргэжэ байһан тухай, табан жэлэй туршада совхозой урда табигдаһан зорилгонууд тухай хөөрэжэ үгөө.

Элдэб асуудалнуудаар лекци зохёожо, Аргатын, совхозой малшад болон механизаторнуудай дунда саг үргэлжэ уншажа байдаг эрхим лекторнууд манда олон бии. Тэдээнэй тоодо РСФСР-эй габьяата багша Л. Л. Дамдинова, совхозой паркомой секретарь Б. Ц. Лыгденов, Буряадай АССР-эй габьяата багша А. Б. Будаин, һургуулиин партийна эхин организациин секретарь Ц. Х. Раднаев болон бусадые нэрлэмээр.

«Знание» бүлгэмдэ хабаададаг манай эхин организациинхид һаяшаг үнгэрһэн суглаан дээрээ ажал хүдэлмэреэ улам һайжаруулха зорилгонуудые табяа. Зарим секцинүүдээр, илангаяа уласхоорондын байдал тушаа секцеэр лекторнуудай аймагай семинар үнгэргэжэ байбал, зүйтэй гэһэн дурадхал оруулба. Лекци зохёолгодо туһатай зүбшэлнүүдые эхин организацинуудта түб газарһаа сэхэ эльгээдэг болоо һаа, туһатай байха һэн гэжэ лекторнууд тэмдэглэһэн байна.

В. ЦЫРЕНОВ,
«Знание» бүлгэмэй Аргатын эхин организациин түрүүлэгшэ.
Хурамхаанай аймаг.

ШАНАР, ШЭМЭ, ОЛ

КПСС-эй XXIV съездын болоһон түүхэтэ жэлдэ республикымнай колхоз, совхозуудай ажалшад һайн дүнгүүдые туйлаһан байна. Мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ, гүрэндэ худалдалга нилээд ургаа.

Үнгэрэгшэ 1971 ондо республикын ажахынуудһаа 58133 тонно мяхан, 115360 тонно һүн, 65265 мянган үндэгэн, 6271 тонно нооһон, 84 мянган тонно орооһон гүрэнэй амбаарта ороо. Гадна гүрэндэ хониной 900 мянган, ангай 5 миллион түхэригэй арһан тушаагдаа.

Ороохо, хартаабха, мяха, һү, нооһо, үндэгэ, арһа худалдаха жэлэйнгээ түсэб ресубликамнай амжалтатайгаар дүүргээ. 1970 онойхитой жэшэбэл республика 3443 тонно мяха, 1318 тонно һү, 13384 мянган үндэгэ ехээр тушааһан байна. Энэмнай нэн түрүүн хүдөөгэй таряашад болон малшадай габшагайгаар ажаллаһанай, партийна, советскэ органуудай, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй шадамар бэрхээр ударидаһанай үрэ мүн.

Гүрэндэ мал ажалай продуктнуудые худалдаха договороо Хяагтын, Улаан-Үдын, Захааминай, Кабанскын болон бусад аймагууд амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадаа. Ажахынуудай малшад болон үхэршэдэй харууһалжа байһан шахамал бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхын туршада ехээр нэмээһэнэй ашаар колхоз, совхозууд мяха бэлэдхэхэ түсэб даабаринуудаа үлүүлэн дүүргэбэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ гүрэндэ тушаагдаһан үхэрнүүдэй шэгнүүр дунда зэргээр 315 килограмм, гахай 89 килограммда хүрөө. Энээнэй ашаар 1784 тонно үхэрэй, 300 тонно гахайн мяхан үлүү худалдагдаа.

Жэл ерэхэ бүри республикымнай ажахынууд тарган мяха гүрэндэ тушаадаг болонхой. Һүүлэй жэлнүүдтэ республикадамнай шубуунай, гахайн мяхан ехээр үйлэдбэрилэгдэдэг болонхой.

Сэлэнгын, Хяагтын аймагууд гүрэндэ шэгнүүрэйнгээ талаар ямар мал тушаанаб гэжэ жэшэн хаража үзэе.

	Эбэртэ бодо мал	Гахай	Хонин
Сэлэнгын	359	97	37
Хяагтын	330	94	38

Үнгэрэгшэ жэлдэ эдэ ажахынуудай гүрэндэ тушааһан үхэрнүүдэй шэгнүүр 28—30 килограммаар, Улаан-Үдын аймагта 52 килограмаар дээшэлһэн байна. Сэлэнгын аймагай гүрэндэ ябуулһан залуу малай шэгнүүр дунда зэргээр 335 килограмм, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо 370 килограмм, Химнын совхоздо 371 килограмм болоо. Сула, тарган мал даабариһаа гадуур тушаажа, гүрэндэ, өөртөөшье олзо доход оруулна. Сэлэнгын аймаг хашарагуудай 27 процентые 350, 12-процентые 400 килограмм шэгнүүртэйгээр тушааһанай ашаар ажахынуудта 158,3 мянган түхэригэй олзо нэмэжэ ороһон байна.

Мал шахан таргалуулгаар Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой малшад яһалахан хүршэлтэй болонхой. Тус ажахы гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 384 центнерээр үлүүлээ. Тушаагдаһан шахамалнуудай 90 процентнь «тарган» гэһэн сэнтэйгээр абтаа. Энээнэй ашаар ажахы 154,4 мянган түхэригэй олзо доход олоһон.

Харин хүршэ «Восточные Саяны» колхозой хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандана. Тус ажахын гүрэндэ тушаагдаһан шахамалнуудынь ойройдоол 263 килограмм татаһан байна. Гүрэндэ мяха худалдаха түсэб, даабари дүүргэгдээгүй. Олон мал ажахы доторхи хэрэгсэлдэ үүсэлэгдэнэ. Гүрэндэ тушаагдаһан шахамал бүхэндэ эндэ 295 түхэриг гаргашална, харин «Сибиряк» колхоздо энэнь ойройдоол 45 түхэригтэ болоо. Ушарһан дутуу дундануудаа усадхаха саг ерэнхэй.

Баргажанай, Хурамхаанай, Хойто-Байгалай, Ахын аймагууд 3 центнерһээ доошо шэгнүүртэй үхэр тушаана. Зарим ажахынуудай туранхай мал гүрэндэ тушааһанай гэмээр республикымнай 2904 мянган түхэриг, тэрэ тоодо хонин ажалһаа 1849 түхэриг дутуу абаһан байна.

Шэнэ табан жэлдэ гүрэндэ мяха худалдаха түсэб, даабари нилээдгүйхэн дээшэлээ. Энэ шухала хэрэгэй дүүргэлтэдэ материальна урмашуулга гол һуури эзэлэнхэй. Ойрын жэлнүүдтэ ажахы бүхэн гүрэндэ тушаагдаха шахамалые 340—350 килограммда, гахай 100—120, хони 38—40 килограммда хүргэхэ юм.

Үнгэрэгшэ жэлэй дүнгөөр республикада хонин бүриһөө 198 грамм бага нооһон хайшалагдаа, мяханда ябуулагдаһан хонин бүхэнэй шэгнүүр 1 килограммаар хороһон. Эндэһээ нэгэ хэдэн жэшээ абажа дурадамаар. Гүрэндэ тушаагдаһан хонидой 42 процентнь «туранхайшаг», «туранхай» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр абтаа. Шанар муутай продукци тушааһанһаа боложо республикамнай 3400 центнер нооһо, 4000 центнер мяха хиидэ алдаа. Тиигэжэ республикамнай түсэбһөө гадуур нооһо мяха гүрэнхэ худалдаха даабариа дүүргэжэ шадаагүй.

Республикын олонхи ажахынуудта хонидой ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ, үүлтэр һайжаруулха шухала хүдэлмэри үшөө бирагүй ябуулагдана. Зунай, намарай туршада хонидые бэлшээн таргалуулха хүдэлмэридэ зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд анхаралаа бага табина. Хоёр жэлэй туршада Баргажанай, Хурамхаанай, Яруунын ажахынууд хонидоо зунай эхиндэ тушаажархина. Үнгэрэгшэ жэлдэ Хурамхаанай аймагай худалдаһан хонидойнь аяар 75 процентнь «туранхайшаг» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр абтаа. Мүн Яруунын, Хэжэнгын ажахынууд тулюур хонидые тушааһан байна.

Хонидой үүлтэр һайжаруулха, зунай намарай үедэ хонидые бэлшээн таргалуулха хүдэлмэриие гуримшуулха саг тулажа ерээ. Гүрэндэ

Мария Спиридоновна Игумнова Улаан-Үдын аймагай «8-е марта» колхоздо 15 жэлдэ һаалишанаар ажаллана. Ажалдаа оролдосотой, дүршэлтэй бэрхэ энэ һаалишан үнеэн бүриһөө һү һааха түсэбөө хододоо үлүүлэн дүүргэдэг. Гансахан үнгэрэгшэ жэлдэ тэрэ хаража байһан үнеэн бүриһөө 2405 килограмм һү һааһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һаалишан М. С. Игумнова.

З. С. ВЕСНИНАГАЙ фото.

ШАНГА МҮРЫСӨӨТЭЙБДИ

Долоодохи, наймадахи табан жэлнүүдэй туршада манай отара 100 эхэ хонин бүриһөө 100 гаран хурьга абаад, гарзагүйгөөр түлжүүлжэ, аймаг дотороо түрүү зэргэдэ гарадаг байһан юм. Хэдэн удаа аймагай чемпионой лентэ нэмэрүүлгэжэ үзэгдөө. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада социалис мүрысөөндэ түрүү һуурияа алдажа, хойшо гараха ушартай болодгобо. Юундэб гэхэдэ, урзанда жэлдэ отарымнай хонид хүгшэржэ, бултадаа хурьга үгэжэ шадаагүй. Шүдэгүй болоһон хонидоо мяханда тушаагаад, нёдондо түлгэнүүдые хурьгалуулаабди.

Байгша ондо хониднай бэеэ хүсэжэ, хоёрдохи түлөө үгэжэ байна. Отарадамнай 520 эхэ хонид тоологдоно. Хада уулатай, ара модотой манай нютагта энээнһээ олоор отара бариханьшье бэрхэтэй. Май һарын эхеэр сабшалан, полинуудһаа гаража, зуһалангуудтаа нүүдэг тула бидэнэр хонидоо эртэ, үбэлэй хүйтэн дундуур хурьгалуулдагбди. Мүнөө жэл хониднай январиин эхеэр хурьгалжа захалаад, һарын дүүрэтэр 200 гаран хурьгатай болоод байбабди.

Шэнэ табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ колхозойнгоо, мүн аймаг, республикынгаа хонишодой дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ заатагүй оролсожо, эхэ хонин бүриһөө хурьга абажа түлжүүлхэ, хурьгадаа 22 килограммһаа бага бэшэ шэгнүүртэйгээр эхэһээ һалгааха, хонин бүриһөө 3 килограммһаа бага бэшэ нооһо хайшалха зорилго урдаа табяабди. Манай колхозой хонишод байгша ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 93 хурьга түлжүүлхэ социалис уялга баталһан юм. Энэ зорилгые үлүүлэн дүүргэжэ, хаража байһан эхэ хонин бүриһөө хурьга түлжүүлхэ зорилготойгоор манай хонишон бүхэн ажаллана. Тиигэхэ зуураа, али бүхы үрэ дүнгүүдээрээ —хурьга абалгаараа, хонидоо үхэл гарзагүй, тарган тобироор ондо оруулгаараа, нооһо хайшалалгаар гэхэ гү, али арьбалалгаар хамагһаа һайн үрэ дүнгүүдые туйлахын, тиигэжэ үсэд шанга мүрысөөндэ илажа гарахын түлөө 8 отарын хонишон бүхэн тэмсэжэ байна. Отара бүхэнэй арга боломжонууд адлирхуу. Булта 520 тойрон хонитойбди. Үбһэ тэжээлээр адли хангалтатай, дутамаггүйбди.

Тиигэхэлээрээ социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ гарахын тулада хонишодой шадал, зориг мэдэхэ болоно. Колхоздомнай 100 эхэ хонин бүриһөө 100 гаратар, 100-да шахатар хурьга абадаг хонишод бии. Тиимэһээ энэ мүрысөөндэ илахань амар хэрэг бэшэ. Тиигэбэшье бидэнэр, суг хүдэлдэг нүхэд: Цэпи Лыгденова, Гармажап Найданов, Лайжит Семенова, Игнатий Карнаков, гэгшэд түрүү һууриин түлөө туршалдаха гэжэ шиидээбди.

И. ЯНЬКОВ,
Захааминай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон.

АДЛИ ТЭГШЭ ЭРХЭТЭЙ АГУУЕХ

Мүнөө манай ороной бүхы ара дууд өөрынгөө түүхын гайхамшагта хэрэг СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо бэлдэжэ байна. Иимэһээ ямар оршон байдалда, хайшан гээд СССР байгуулагдаа юм гэжэ богонихоноор дурсаад үзэе.

Манай ороной олон тоото арадуудые социальна болон национальна талаарнь сүлөөрүүлхэ, тэдэнэй хоорондо тэгшэ эрхэтэй, хани барисаатай харилсаануудые байгуулха талаар һургаалай эхи үндэһые манай агууехэ багша Владимир Ильич Ленин заажа үгэһэниинь мэдээжэ. Түрүүшынгээ зохёолнуудһаа эхилээд, саашанхи бүхы ажал—ябуулгадаа В. И. Ленин энэ асуудалые хододоо харадаа абадаг байгаа юм. Тиихэдээ национальна асуудалые шиидхэлгэ хадаа хүдэлмэришэн ангиин үмэнэ тохёолдоһон гол зорилгые—социалис революци бэлдэхэ, үнгэргэхэ, пролетариадай диктатура байгуулха гэһэн зорилгые бэелүүлгэтэй нягта холбоотой, тэрэ зорилгын амжалтаһаа сэхэ дулдыдадаг юм гэжэ заадаг һэн.

Урдань гээгдэнги байһан хаанта Россида 1917 ондо Агууехэ Октябриин социалис революциин илаһанай ашаар орондомнай гүрэн түрын асуудалнуудые шиидхэхэ үргэн ехэ арга боломжонууд нээгдээ. Петроградта хүдэлмэришэд, солдадууд болон матросуудай буһалгаанай үшөө дүүрээдүй байхада болоһон Соведүүдэй бүхэроссиин II съезд шэнэ, Совет гүрэн байгуулагдаһаниие соносхожо, хүдэлмэришэд, таряашадай түүхэдэ түрүүшын правительствые В. И. Ленин толгойтойгоор бии болгоо бэлэй. Тэрэнэй удаадахи богонихон болзорто Россиин ехэнхи хуби дээрэ совет засаг тогтоод, нилээд бэхижэжэ, түбхинэжэ эхилбэ.

1918 оной январиин 10-да хүдэлмэришэд ба солдадуудай Соведүүдэй Бүхэроссиин III съезд нээгдэбэ. Тэрэ съездтэй мүн лэ таряашадай депутадуудай Бүхэроссиин III съезд бүримүһэн нэгэдэлсэ. Тиигэжэ пролетариадай диктатурын эшэ үндэһэниинь бүри ехээр бэхижэжэ, хүдэлмэришэд, таряашадай хоорондохи холбоон улам батажаба. Энээнэй ашаар тус съезд гүрэн түрын удха шанартай шухала асуудалнуудые шиидхэхэ арга боломжотой болобо. Иигэжэ энэ съезд дээрэ «Ажалша ба мүлжэгдэгшэ арадай эрхэнүүдэй Деклараци» баталан абтаба. Тэрэнэй ёһоор Россиин хүдэлмэришэд, солдадууд ба таряашадай депутадуудай Соведүүдэй Республика болобо гэжэ соносхогдоо һэн. Тиигэжэ Россиин Совет республика хадаа тэрэнэй дэбисхэр дээрэ байһан сүлөөтэ болоһон олон яһатадай сүлөөтэ холбоон, совет национальна республикануудай федераци гэжэ соносхогдоо һэн. Тиигэжэ Россиин Совет Федеративна Социалис Республика (РСФСР) байгуулагдаа юм. Энэ хадаа олон яһатантай арадуудай хоорондохи харилсаануудые тэгшээр, аха дүүгэй ёһоор байгуулһанай түүхэдэ эгээл түрүүшын жэшээ боложо үгөө бэлэй.

Энээнһээ саашанхи үедэ совет гүрэн түрын захиргаануудые байгуулха, улам бүри хүгжөөхэ талаар туйлай ехэ хүдэлмэри бүхы орон дотор ябуулагдаа һэн. 1918 оной июльдэ Москвада болоһон Соведүүдэй Бүхэроссиин V съезд энэ хүдэлмэриин түрүүшын дүнгүүдые гаргаад, түрүүшын Совет Конституци баталан абаа һэн. Энэ Конституци манай ороной түүхэдэ, дэлхэйн хүдэлмэришэн ангиин түүхэдэ онсо ехэ удха шанартай байгаа.

Ленинскэ национальна политикые бодото дээрэнь бэелүүлхэ талаар Коммунис парти, Совет гүрэн граждан дайнай шэрүүн үеһөө эхилээд, саашань арадай ажахые һэргээн бодхоолгын үедэ туйлай ехэ хүдэлмэри ябуулаа юм. 1919 онһоо эхилээд РСФСР-эй бүридэл дотор автономито совет социалис республиканууд, автономито областьнууд байгуулагдажа эхилһэниинь мэдээжэ. Тиигэжэ Баширай АССР, Татарай АССР, Чувашай автономито область гэхэ мэтэ байгуулагдаа бэлэй. 1922 оной январиин 9-дэ Буряад-Монголой автономито область РСФСР-эй бүридэлдэ байгуулагдаа һааб даа.

Гэхэтэй хамта манай орондо Россиин Совет Республикаһаа гадна бусадшье совет республиканууд байгуулагдаа һэн. Үшөө 1917 оной декабриин 3(16)-да Арадай комиссарнуудай Соведэй Манифестын ёһоор Украиныен бэеэ даанги байдал соносхогдоо һэн. Энэнь национальна асуудалаар Ленинэй һургаалые бэелүүлхэ талаар бодото алхам байһан юм. Украиныен хүдэлмэришэд, үгытэй таряашад Агууехэ Октябриин социалис революциие онсо ехэ баяртайгаар угтажа, өөрынгөө орондо хаа хаанагүй Совет засаг тогтоожо эхилбэ. 1917 оной декабриин 11(24)-дэ Харьковта болоһон Соведүүдэй бүхэукраинска съезд Украиные Совет республика гэжэ сонособо.

Мүн тэрэшэлэн Октябриин революциин ашаар Белоруссида совет засаг тогтоогдожо, 1919 оной февралиин 1-дэ бүхы Белоруссиин Соведүүдэй 1 съезд боложо, бэеэ даанги Белоруссиин Совет Социалис Республика байгуулагдаа һэн.

1921—1922 онуудта Азербайджан, Армени ба Грузиин ажалшадай болон Улаан-Армиин оролдолго, тэмсэлэй ашаар тэндэ Совет засаг тогтоогдоо һэн. 1922 оной мартын 12-то Азербайджан, Армени ба Грузиин түб комитедүүдэй түлөөлэгшэдэй конференци дээрэ Закавказиин Совет Социалис Республикануудай федеративна холбоон байгуулагдажа, тэрэнь 1922 оной декабриин 13-да Закавказска Совет Федеративна Социалис Республика болгон соносхогдоо һэн.

Тиигэжэ манай орон дотор Октябриин революциин ашаар дүрбэн бэеэ даанги эрхэ сүлөөтэ республиканууд байгуулагдаһан юм. Хатуу шэрүүн граждан дайнай, хариин сэрэгэй интервенциин жэлнүүдэй үедэ совет республикануудай арадуудай хоорондо сэрэгэй-политическэ нэгэдэл байгуулагдажа, тэрэнь үдэр ерэхэ тудам хатуужажа байгаа. Тэрэ үедэ эдэ республикануудай хоорондохи харилсаанууд хэлсээ-договорнуудай ёһоор байгуулагдадаг һэн. Тэдэ договорнууд хадаа арадуудай бэеэ даанги ба тэгшэ эрхэтэй байха гэһэн ленинскэ ёһо гуримуудай үндэһөөр баталагдаһан ба үнэнтэ дээрээ бэелүүлэгдэдэг байһан юм.

Договорнуудай ёһоор республикануудай хоорондоо харилсадаг байһан ушар тэдэнэй экономическа хүсэ шадалые арьбадхаха, Совет ороноо гадаадын болон дотоодын дайсадһаа хамгаалха хэрэгтэ онсо ехэ үүргэ эзэлһэн байха. Эдэ харилсаанууд, мүн тэрэшэлэн олон яһатантай социалис гүрэниие байгуулгын сурталь болон бодото ажал ябуулгын дүй дүршэлые яһала ехээр баяжуулаа гээшэ.

Гэбэшье дэлхэй дээрэхи гансахан социалис ороной үмэнэ табигдаһан политическэ, экономическа болон сэрэгэй туйлай ехэ зорилгонуудые имагтал хамтын хүсөөр — республиканууд бултадаа амжалтатайгаар шиидхэжэ шадаха, республикануудай хоорондохи харилсаануудые имагтал договорой ёһоор бэелүүлгэ хангажа шадаггүй байна гэжэ ажабайдал харуулаа. Ушар иимэһээ В. И. Ленинэй үүсхэлээр партиин Центральна Комитет манай орондо бүхы республикануудһаа бүридэһэн нэгэ гүрэн байгуулха гэһэн зорилгые бэелүүлхэ талаар үргэн ехэ бэлэдхэл хэжэ эхилээ юм.

Нэгэ, союзна гүрэн байгуулха гэһэн үүсхэлые бүхы совет республиканууд нэгэн доро шахуу гаргаһан байгаа. 1922 оной мартда Украиныен компартиин Центральна Комитет РСФСР УССР хоёрой хоорондохи харилсаае бүри нягта болгохо, тэрэниие бүри тодорхой болгохо гэһэн асуудал табиба. Майн 11-дэ РКП(б)-гэй ЦК-гай политбюро Украиныен коммунистнуудай дурадхалые шэнжэлэн үзэхэ зорилготойгоор М. В. Фрунзе түрүүтэй тусхай комисси байгуулба. РСФСР УССР хоёрой хоорондохи харилсаануудые хаража үзэхэдөө, комисси хадаа имагтал хоёр республикануудай хоорондохи бэшэ, харин бүхы дүрбэн республикануудай хоорондохи харилсаануудые али болохоор хаража үзэхэ, тиигээд тэдэнэй нэгэдхэ тухай асуудал шиидхэхэ ёһотой гэһэн дүнгүүдые гаргаба. Бүхы республикануудые нэгэдүүлжэ, нэгэ союзна гүрэн байгуулха шухала гэһэн асуудалые мүн Белоруссиин ба Закавказиин коммунистнууд тэрэ үедэ табиһан байгаа.

Тиимэ болохолоороо, республикануудые нэгэдхэхын түлөө тэмсэл хаа хаанагүй дэлгэрбэ. Иимэ оршон байдалда 1922 оной август һарада РКП(б)-гэй ЦК хадаа РСФСР ба бэеэ даанги бусад республикануудай хоорондохи харилсаануудые

Республикын засагай дээдын зургаанда

МҮРЫСӨӨНЭЙ ДҮН ГАРГАГДАА

[Һ]аяхан Буряадай АССР-эй Министр[н]үүдэй Совет ба гүрэнэй эмхи зургаа[н]уудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай [Бу]ряадай обком хүдөөгэй, сомоной, по[сёл]огуудай Советүүдэй хоорондо дэлгэр[сэ]н 1971 оной социалис мүрысөөнэй дүн[гүү]дые хаража үзэбэ.

Хүдөөгэй, сомоной, посёлогуудай Сове[тү]үдэй дунда 1971 оной туршада дэлгэр[сэн] социалис мүрысөөндэ ажалай эрхим [дүн]г харуулһанайнгаа түлөө Баргажа[н]ай аймагай Уро-Читканай сельскэ Со[ве]т нэгэдэхи һуури эзэлбэ. Тус Советтэ [Бу]АССР-эй Министрнүүдэй Советэй, гүрэнэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай Буряадай обкомой дамжуулгын Улаан туг 500 түхэригтэйгөөр барюулагдаба. Тус Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Н. А. Толстихинай, секретарь нүхэр П. А. Терентьев нэгэ һарын салингай мүнгэн шанда хүртөө.

Хоёрдохи мүнгэн шан—400 түхэриг—Бэшүүрэй аймагай Шанагын сомоной Советтэ барюулагдаба. Гүйсэдкомойнь түрүүлэгшэ нүхэр Д. Ц. Тогошиев, секретарь А. Ц. Цыренова һарынь салингай 75 процентын хэмжээнэй мүнгэн шанда хүртэһэн байна.

Захааминай аймагай Холтосоной поселогой Совет гурбадахи һуури эзэлжэ, 250 түхэригэй мүнгэн шанда хүртөө. Гүйсэдкомойнь түрүүлэгшэ нүхэр В. В. Машукова, секретарь Л. Г. Самбуева гэгшэдтэ һарынь салингай 50 процентын хэмжээнэй мүнгэн шан барюулагдаа.

Зэдын аймагай Белоозерско, Мухар-Шэбэрэй аймагай Шаралдайн, Сэлэнгын аймагай Загастайн, Прибайкалиин аймагай Горячинска, Түнхэнэй аймагай Түнхэнэй, Бэшүүрэй аймагай Гушадай, Яруунын аймагай Гүндын, Хэжэнгын аймагай Доодо-Худанай, Хориин аймагай Ашангын, Хяагтын аймагай Тамирай ба Шара-Голой, Загарайн аймагай Дээдэ-Элхиин ба Новоильинскын, Кабанскын аймагай Твороговско хүдөөгэй, сомоной, поселогуудай Советүүдэй һайн хүдэлмэри тэмдэглэгдээ.

ГАЗЕТЭ УНШАГШАДТАЙ ҮНГЭРГЭГДЭҺЭН ЗАНШАЛТА УУЛЗАЛГА

СЭДЬХЭЛЭЙ ХАЛУУН ХӨӨРЭЛДӨӨН

Саһан дуулгата, сарьдаг үндэр ууланuудаар хүреэлэгдэһэн Бархан нютаг Буряад ороной ажалша зондо үнинһөөл хойшо мэдээжэ болоһон байха. Энэ нютагай ажалшад дуу, хатарта, арадай аман үгэдэ урданһаа хойшо дурладаг юм. Арадай үльгэр домог мэдэхэ, тэрэнээ уран гоёор хөөрэжэ шадаха үбгэд, хүгшэд эндэ олон.

Энэ нютагай зонтой уулзажа, «Буряад үнэн» газетынгээ саашанхи түсэбүүд тухай хөөрэхэ, тэдэнтэй һаналаа хубаалдаха гэһэн зорилготойгоор тэндэ һаяшаг уншагшадай конференци үнгэргэгдэбэ.

Барханай арадай театрай байшан соо һаалишад, хонишод, механизаторнууд, нютагай дунда һургуулиин багшанар, һурагшад олоороо суглараа. Эдэнэр түрэл хэлэн дээрээ гарадаг газетынгээ хүдэлмэри тухай хөөрэлдэжэ, һанажа шэбшэжэ ябаһан бодолоо сэхэ руунь хэлэхээ ишшэ ерэбэ ха юм.

Хурамхаанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь В. С. Бадмаев конференци нээгээ. Тус конференциин хүдэлмэридэ Барханай дунда һургуулиин багша Г. Д. Дамбаев, сомоной Советэй түрүүлэгшэ Б. С. Гармаев, дунда һургуулиин багшанар Б. У. Раднаев, Д. Б. Будаева, колхозой ахалагша зоотехник Ю. Ш. Яковлев, механик Б. Г. Бадмаев гэгшэд үгэ хэлээ.

Тингэхэдээ газетын хуудаһанууд дээрэ буряад хэлэнэй хүгжэлтэ тухай, сомсоведүүдэй хоорондохи мүрысөөн тухай, һаалишад, хонишодой ажал хүнгэдхэхэ шэнэ онол арга тухай һонирхолтой статьянууд үшөөл багаар толилогдоно гэжэ онсо тэмдэглээ.

Манай корр.

НИНА ДЫШЛЮК 10-дахи АТЕЛЬЕДЭ 10 КЛАСС ДҮҮРГЭЭД ЕРЭЭ ҺЭН. МҮНӨӨ ТЭРЭ ЭРЭШҮҮЛЭЙ ХУБСАҺА ОЁДОГ 4-дэхи РАЗРЯДАЙ МАСТЕР БОЛОНХОЙ. ТЭРЭ ГЭҺЭЭР 4 ЖЭЛ ҮНГЭРӨӨ. ЭНЭ ХУГАСАА СОО ТЭРЭ АЖАЛДАА ДҮРШЭЖЭ, ЭРХИМ ШАНАРТАЙ ХҮНЭЙ БЭЕДЭ ТААРУУ ХУБСАҺА ОЁЖО ШАДАДАГ БОЛОО. МҮНӨӨ ТЭРЭ ҺАРА БҮРИИНГӨӨ ТҮСЭБЫЕ 135—140 ПРОЦЕНТ ДҮҮРГЭДЭГ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. ДЫШЛЮК.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ЯРУУНАҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

ХАРЬЯЛҺАН ВИТИМ ДЭЭГҮҮР

Амарай уһанай пароходствын Витимэй ашаглалгын участогай коллектив үнгэрһэн жэл амжалтатай хүдэлмэрилжэ гараһан байна. Харьялан урдаа Витим дээгүүр тэдэнэр хэдэн мянган тонно ашаа Хойто зүгэй ажалшадта ябуулһан.

Теплоход болон баржануудые олон жэлдэ ябуулжа, дүй дүршэлөөр баян болоһон капитануудай дундаһаа капитан Андрей Кокиной «Прибой» тэжэ теплоход онсо шалгарһан байна. Пароходоор тамаралгын үе соо зөөхэ 200 тонно ашаанай орондо тэдэнэр 351 тонные Холын хойто зүг руу ябуулһан юм.

Тиихэдэ «Орон» гэжэ теплоходой, «СТ-70» гэжэ өөрөө ябадаг баржын капитанууд С. Ерофеев, Н. Кобылкин гэгшэд түсэбөө 20 процентээр үлүүлэн дүүргээ.

Витимэй участогай суднануудай экипажнууд мүнөө үедэ барилга болон заһабарилга дээрэ хүдэлжэ байна.

САМБАРТА — ТҮРҮҮШҮҮЛ

Харгы заһабарилгын 2634-дэхи участогай хүдэлмэришэд жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргээ һэн. Тиин социалис мүрысөөнэй дүнгүүдэй гаргагдахада, харгы замай участогай олон түрүүшүүл — барилгашадай бригадын бригадир В. Машанов, жолоошод Е. Залуцкий, В. Шестаков, А. Духович, бульдозерист В. Романов, хүдэлмэришэн К. Калашников болон бусад «Хүндэлэлэй самбарта» бэшэгдээ.

ОРЛОВОЙ БРИГАДАДА

Загаһа баригшадай Николай Орловой бригада ажалдаа аргагүй һайн амжалта туйлаһаар. 1970 оной түсэб тэдэнэр апрель һара соо дүүргээд. түсэбһөө гадуур 660 центнер загаһа зоводой пунктнуудта тушааһан юм.

1971—1972 онуудай намар, үбэлэй олзоборилго илангаяа баян байба. Нэгэ губшалгаар тэдэнэр 25—50 центнер алгана, ялаагана, сурхай, хөөлэнтии гэхэ мэтые барина. Габшагай ажалаараа суурхаһан нүхэдэй дундаһаа Н. Казаков, В. Коваленко, В. Тарасов, Ю. Белобородов, П. Григорьев болон бусадые тэмдэглэмээр.

— Совет засагай тогтоһоор 50 жэлэй ойдо зорюулан, загаһа олзоборилхо табан жэлэйнгээ даабари дүрбэн жэл соо дүүргэхэбди гэһэн социалис уялга бригадымнай гэшүүд нэгэн дуугаар абаа, — гэжэ хүтэлбэрилэгшэ Н. К. Орлов мэдээсэнэ.

В. БАЙБОРОДИН.

УРАН ГОЁ, ХУРСА УДХАТАЙ БАЙГ

[Һ]уралсалай-туршалгын «Байгал» [а]жахын захиргаанай [ба]йшангай нюур талада үлгөөтэй [плака]та дээрэ бэшээтэй «Һаалишад! [19]71 ондо һаалишан А. С. Пузыре[ва] үнеэн бүриһөө 5478 килограмм [һү] һаагаа. Энэ хүнһөө жэшээ абаг[ты]» гэһэн уряагай үгэнүүд холо [һаа]шье хүнэй анхарал татана.

[Ту]бой буусадахи һаалиин фермын [ха]н залуу һаалишад энэ плакатада [ха]раба. Нэгэниинь шангаар унша[аб]. Тиигээд нүхэрэйнгөө туйлалтада [ху]лажа байһанаа иигэжэ мэдүүлбэ:

— Бэрхэл даа, Шура, бултаниие [ду]ба ха юм. Люба Седыхнайшье хү[дэл]бэ даа. Теэд маанадай нэрэ хэ[зээ] иимэ гоёор бэшэгдээд аржыжа [бай]ха юм.

— Шангалхал даа, тиигэбэл, ма[най]шье эндэ бэшэхэл,—гэжэ хү[дэ]лөөд саашаа ошобод.

[Ул]аан бүд дээрэ зураглан бэшэ[һэн] плакатын хажууда басагад ехэ [удаа]шье болоогүй даа, юрэл хүхил[дэ]н энеэлдээд тараа. Теэд тиигээшье [тэ]дэнэр толгой соогоо юумэ тог[то]оһон ошоогүй байха. Харуулан [ойлгу]улха зүйлнүүдэй ехэ удха ша[нар]тай байһан тухайда би хэлэхээ [бай]хам. Политическэ агитациин энэ [хэлбэ]рэй хүсые олон зон балайшье [ойлго]оогүй байһанаа мүнөө манай [ажа]хыда яһала этигэдэг болоо.

[Хү]ун зонгой агитаторай нюураараа [хөө]рэд хөөрэлдэхэ гээшэнь ондоо юм [даа]ха. Зүгөөр харуулан ойлгуулха [агит]аци мүн лэ өөрынгөө үүргэ [дүүр]гэдэг байна. Тиимэһээ уряанууд, [плака]тануудые һарюу мурюу үзэгүү[дээр] ормоглонгүй, уран гоёор, хурса [удхат]айгаар зураглан бэшэбэл, зо[рилгоо] дүүргэжэ шададаг шуу.

[Тий]эл иимэһээ партбюро дээрэ ха[руу]лан ойлгуулха агитаци тухай асуудал зүбшэн хэлсэбэбди. Плаката, уряа бүхэн тоб гэмэ тодо, хүнэй, анхарал татамаар, үнгэрхэдөө добиршоһоншье хүнэй толгойгоо үргэжэ харамаар уран гоёор бэшэгдэһэн байха зэргэтэй гэжэ ойлголсобобди. Тиимэһээ уряа, плаката болон бусад зүйлнүүд ходо шэнэлэгдэжэ, сагайнгаа эрилтэдэ харюусама байхаар болгохо гэлсэгдээ. Энээнһээ урда тээшье иимэ байлгахые оролдодог байгаабди.

Үнеэн бүриһөө тугал абажа, томо болгохын, үбэлэй һарануудта үнеэн бүриһөө 2160 килограмм һү һаахын түлөө манай һаалишад, тугалшад тэмсэжэ байна. СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн баярай жэлдэ 1760 центнер мяха, 14300 центнер һү, 104 центнер нооһо гүрэндэ худалдахын түлөө манай ажахын хүдэлмэрилэгшэд тэмсэжэ байна. Эдэ хүсэл зорилгонууднай булта зураглан бэшэгдэжэ, үлгэгдэнхэй, олониие эршэтэй ажалда уряалан байдаг юм. Иимэ уряа лозунгнуудаа эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэритэй хамтаруулан ябуулхада, туһатай байдаг гэхэ эрхэтэйбди. Энэ хэлээшээ бодото баримтануудаар батадхая. Манай ажахын хүдэлмэрилэгшэд тарьялан дээрээ шэбхэ зөөнэ, сабшалангай газарта минеральна үтэгжүүлгэ оруулна. Механизаторнуудай хабарай тарилгада ябаха техникэ, хүдөө ажахын бусад машинануудые заһабарилна, һаалишад, малшад үбэлэй сагта ехэ һү һаахын тула шармайна. Үнгэрһэн жэлэй дүн тухайда хураангыгаар хэлэхэдэ, иимэ: мяха, һү, нооһо абаха, гүрэндэ худалдаха түсэбөө, абаһан социалис уялгануудаа сүм дүүргээ һэмди. 73000 түхэригэй олзо оруулха түсэбтэй аад. 127 мянган түхэриг олзотой жэл дүүргээбди.

Харуулан ойлгуулха агитаци болбол партийна, политическэ бүхы хүдэлмэридэл адли ухаагаа гүйлгэжэ эмхидхэхэ ажал гээшэ ааб даа. Коллективэй урда табигдаһан зорилго бэелүүлхэ хэрэгтэ зураглан харуулһан зүйлнүүд—уряанууд, плакатанууд болон бусад олониитые элсүүлэлсэхэ—энэ албанай үүргэ иимэ гээшэ ааб даа. Манай ажабайдалнай иигэжэ зураглан харуулха материал үдэр бүри үгэжэл байна ха юм. Энээнһээнь тон шухалыень шэлэн абаад, тобойтор харуулжа шадаха гээшэ манай уялга.

Харуулан зураглаһан хэрэгсэлнүүд дээр манай түрүүшүүлэй дүй дүршэл дэлгэрүүлжэ, алдалта, арьбалалта хэхэ аргатайбди. Манай ажахын табан жэлэй туршада хэхэ хүдэлмэри зураглажа, хуу харуулагданхай.

Гоё гэгшээр зуруулаад плаката үлгэхэдэ, тиимэшье хүндэ бэшэ юм. Энээнэй тоонуудые хэрэглэхэһээ гадна, эдэ тоо, баримтанууд хүн бүхэнэй анхарал хандуулха ёһотой. Агитаторнууд В. К. Худина, П. О. Хогоев, И. К. Шомоев, В. Е. Шулунов болон бусад уряанууд болон плакатануудые хүдэлмэридөө хэрэглэдэг гуримтай.

Шэнэ табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ манай ажахын хүдэлмэрилэгшэд ехэ уялгануудые абанхай хүдэлжэ байна. Эдээнээ бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэмнай политическэ хүдэлмэритэй хамта харуулан ойлгуулха агитаци туһа нэмэри бололсохо бэзэ даа.

С. ХАЛТУЕВ,
һуралсалай «Байкал» ажахын партийна организациин секретарь.

ОЛООРОО ДЭМЖЭНЭ

БОНН. (ТАСС). Советскэ Союзтай, Польшотой ФРГ-гэй хэһэн договорнуудые эсэслэн баталхын түлөө Баруун Германиин олониитын тэмсэл бүхы орон доторнь үргэнөөр дэлгэрээ. Шахардуу байдал һуларуулха, социалис оронуудтай ФРГ-гэй харилсаа заһаруулха хэрэгтэ туһа хүргэхэ зорилготой эдэ шухала документнүүдые тон һаяар бодото дээрэнь бэелүүлхэ гэһэн эрилтэ суглаанууд, митингнүүд, жагсаалнууд дээрэ, олон газетэнүүдэй хуудаһануудта улам шангаар табигдадаг болоо.

Немец профсоюзуудай нэгэдэлэй федеральна комитет нэгэ һаналтайгаар баталан абаһан мэдүүлгэ доторoo Баруун Германиин олон миллион ажалшадай һанал бодолые элирхэйлбэ. СССР, ПНР-гэй баталһан договорнууд Европодохи политическэ байдал заһаруулан һайжаруулха.

Бангладешэй Республикые Япон мэдэрээ

ТОКИО. (ТАСС). Японой правительство Бангладешэй Арадай Республикые мэдэрбэ. Японой Министрнүүдэй кабинедэй февралиин 10-най заседани дээрэ иимэ шиидхэбэри абтаһан байна.

Баазануудыень буудаба

ПАРИЖ. (ТАСС). Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгшэд февралиин 8, 9-нэй һүни американо-сайгон сэрэгүүдэй агаарай-сэрэгэй эгээн ехэ баазануудай нэгэн — Фукатые ракетэнүүдээр, артиллереэр хэдэ дахин буудаа. Франс Пресс агентствын корреспондент энээн тухай Сайгонһоо мэдээсэбэ. Мүн баһа Түбэй Вьетнамай эрье шадар байһан дайсанай сэрэгэй бусад баазанууд буудагдаа.

Дайсан олон хүнүүдээ, ехэ техникээ алдаба.

Лейбористнуудай эрилтэ

ЛОНДОН. (ТАСС). Америкын бүхы сэрэгүүдые Индохитадһаа гаргаха ойрын болзор нэрлэхэ эрилтэ Англиин лейборис партиин Национальна гүйсэдком США-гай правительствын урда табиба. Гүйсэдкомой уласхоорондын комитедэй һайшааһан шиидхэбэри ДРВ-е Америкын бомбодожо байхыень мүн лэ буруушаана.

Хилын саанаһаа — телефон, телеграф, радио

Р. НИКСОНЭЙ ЭЛИДХЭЛ ТУШАА

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Президент Р. Никсон «Холбоото Штадуудай гадаадын политика» гэһэн элидхэл США-гай конгрессто эльгээбэ. Уласхоорондын асуудалнуудаар эрхилһэн ажал ябуулгынгаа дүнгүүдые президентын һунгалтын болохо жэлдэ һайнаар харуулха гэһэн США-гай правительствын эрмэлзэл гээшэ гэжэ тэрэ документые Америкын хэблэл сэгнэбэ. Тус политикые үргэн олон зоной шүүмжэлдэгынь мэдээжэ.

США-гай политика үнгэрэгшэ жэлдэ «нилээд бараг байгаа» гэжэ элидхэл бэшэгшэдшье баталан тэмдэглэхэ зуураа, «дэбжэлтын замда сүхэрхэ, голхорхо ушарнуудшье тохёолдоо» гэжэ мэдэрнэ. Индохитадта Америкын хэжэ байгаа дайнһаа уламжалан тохёолдоһон дураа гуталга «орон дотор шахардуу байдал» үүсхэһэн байна. «США-гай правительство дайн байлдаае хэлсээнэй үндэһөөр шиидхэхын тула шухала бүхы юумэ хэнэгүй гэжэ олохон американецууд тоолоно гээд элидхэл дотор хэлэгдэнэ.

Тэрэшэлэн дэлхэйн империализмын системэ дотор Холбоото Штадуудай хүсэ нүлөөнэй һуларжа байһые мэдэрһэн үгэнүүд элидхэл дотор бии. Мүнөөнэй правительствын засаг барижа байха үе соо «Холбоото Штадууд дайнһаа хойшонхи зонхилхы үүргэеэ булягдажа, шэнэ үүргэ дүүргэдэг болоо» гэжэ элидхэл дотор хэлэгдэнэ.

Экономикын талаар Холбоото Штадуудай абаһан нэгэ талын хэмжээнүүд бүхы дэлхэй дээрэхи худалдаа наймаанай партнёрнуудтайнь эрид зүришэлдөө оруулаа. Тусхайлан хэлэбэл, Японой ба США-гай хоорондо шахардуу байдал тохёолдонхой гэжэ элидхэл соо тусхайлан тэмдэглэгдэнэ. «Хитадтай манай харилсаа холбоон ба экономическа хэмжээнүүд япон-американ харилсаануудта сохилто болоо. «Японой правительствые бэрхэтэй байдалда оруулаа» гэжэ документ дотор хэлэгдэнэ.

Баруун Европо тушаа США-гай баримталдаг хараа бодолой хубилһан тухайда элидхэл дотор тэмдэглэнэ. 10 оронһоо бүридэһэн шэнэ бүлэглэлэй Европодо бии болоһон ушар «экономическа хүсэнэй тон ехэ бөөгнэрэлгэдэ» хүргэхэ, мүн «Холбоото Штадуудай худалдаа наймаанай хэрэгтэ хойшолонгүй байха арганьгүй» гэжэ президент сошордолтойгоор тэмдэглэбэ. Экономическа зүришэлдөөтэ асуудалнуудые ойлголсон шиидхэхын тула «түбэгтэй политическэ шиидхэбэринүүд» хэрэгтэй болохо байха гэжэ Р. Никсон мэдэрнэ.

Хойто-атлантическа бүлэглэлэй сэрэгэй хүсые саашадаа нэмээхэ ба бэхижүүлхэ, тэрэнэй гол зүйлынь — Баруун Европодо байдаг американ ядерна хүсэнүүд ба сэрэгүүд байһан зандаа үлэхэ гэжэ һанамжалдаг өөрынгөө правительствын хараа бодолые Р. Никсон элирхэйлбэ.

Совет-американ харилсаанууд тушаа тогтон хэлэхэдээ, США-гай ба СССР-эй саашадаа шиидхэхэ ёһотой асуудалнууд «зайлашагүй ба шанга асуудалнууд болоно» гэжэ президент тэмдэглээ. Эдэмнай хоёр ороной аюулгүй, энхэ тэнюун байдалда хамаадана, тиимэһээ «шахардуу байдал үүдхэдэг өөрсэ асуудалнуудаар тодорхой хэлсээнүүдые баталха эрилтэ табина» гэбэ. 1971 ондо хоёр ороной хоорондо «ашатай туһатай хөөрэлдөөнүүд» болоһон байгаа гэжэ президент тэмдэглэбэ.

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал тушаа Р. Никсон иигэжэ хэлээ: Энэ районтохи амгалан ба «тогтууритай байдалда аюул» тохёолдонхой. Гэхэ зуура, иимэ шахардуу байдал зөөлэрүүлхын тула абтаха зэргэтэй хэмжээнүүдые тоолон дурдаха зуураа, добтолхы зэбсэгүүдые Израильда бүри олоор үгэхэ гэжэ, үнэндөө, дахин һанамжалба. Энэнь эзэрхэг түримхэй политика дэмжэн дэбэргэхэ ябадал болоно.

Р. Никсон Пекин ошохоёо байһан тухайдаа хэлэхэ зуураа, иигэжэ мэдүүлбэ: энэ аяншалга «һайтар эмхидхэгдэһэн хэдэн олон ябуулгануудай үрэ дүн мүн», «хоёр талаһаа гурбан жэлэй туршада гаргаһан хүсэлэлгын дээдэ шата» болохо байха гэбэ.

США-дахи зарим политическэ бүлэгүүд «Пекин тушаа шэнээр хандадаг болоһон ябадалые хитад-совет зүришэлдөө дэбэргэхын тула» хэрэглэхэ һанаатай байна гэжэ Никсон мэдэрбэ. Энээнтэй дашарамдуулан, США-гай политика «Москвада харша шэглэлтэй бэшэ юм. США ба СССР шухала асуудалнуудые шиидхэхэ зэргэтэй, заһаржа байһан харилсаае шэнэ зүришэлдөөнүүдээр удааруулбал, ехэ хохидол ушаруулха болоно» гэжэ президент мэдүүлээ. Гадаадын политика бэелүүлгэдэ «америкын хүсэн шухала» гэжэ Р. Никсон урдынхидаал адляар баталан хэлэбэ. Теэд, энэ ойлгомжо зүришэлдөөнэй үе сагһаа хэлсээнүүдэй үе сагта орохые США хүсэнэ гэһэн элидхэл соохи мэдүүлгэнүүдтэнь зүришэнэ.

В. Брандт Париж ошобо

ПАРИЖ. (ТАСС). ФРГ-гэй канцлер В. Брандт февралиин 10-да Париж ерээ. Тэрэниие гадаадын хэрэгүүдэй министр В. Шеель, ажахын ба финансын министр К. Шиллер гэгшэд үдэшэжэ ерэлсэбэ. В. Брандт Франциин президент Ж. Помпидутай уулзаха, хэлсээнүүдые хэхэ байна. В. Шеель, К. Шиллер элдэб асуудалнуудаар француз анда тушаалтадтаяа хэлсээнүүдые хэхэ юм гэнэ. Зүүн, Баруун зүгэй оронуудай хоорондын харилсаанай асуудалнууд, тэрэшэлэн «Юрэнхы дэлгүүрэй» эмхиин экономическа ба финансын асуудалнууд хэлсээнүүдэй программа доторнь гол һуури эзэлнэ.

Консерваторнууд хархис хэмжээнүүдые абана

ЛОНДОН. (ТАСС). Горнягуудай буһалгаанай табан недели соо үргэлжэлжэ байһантай дашарамдуулан, Англиин правительство орон дотороо онсо байдал соносхохо гэжэ шиидхээ. Энэ шиидхэбэринэнь нюуса советэй (королевын дэргэдэхи зүбшэлхэ зургаанай) баталһанай һүүлээр онсо байдал хуулиин хүсэтэй болохо юм.

Онсо байдалай соносхогдоод байхада, правительство хэдэ хэдэн онсо түлөөлэлгэтэй болохо, тэрэ тоодо байрын гэрнүүдтэ, предприятинуудта электрын элшэ дамжуулгые саг зуура зогсоохо эрхэтэй болохо гэхэ мэтэ.

Правительствын энэ шиидхэбэринь юу харуулнаб гэхэдэ, ахир бага салин хүлһэ дээшэлүүлхэ эрилтэ табиһан 300 мянган горнягуудай хуулита эрилтэнүүдые хангахын орондо, хүн зоной байдалда түбхын түрүүн муугаар нүлөөлхэ хэмжээнүүдые абабал дээрэ гэжэ тоолоһон болоно. Энэ шиидхэбэринь буһалгаалан бододон шахтернуудтай һаналаа нэгэдэлгын улам үргэдэжэ байһан ушарһаа правительствын сошо[рон]гоо айһые гэршэлнэ.

ЗЭРЛИГ БУДҮҮЛИГ БОМБОДОЛГОНУУД

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Больницын байшангуудай орой дээгүүр «Улаан Хэрээһэнэй» тэмдэгүүдэй аржын харагдажа байбашье, американ авиациин самолёдууд Хойто Вьетнамай Тханьхоа хотын больницые добтолжо, ехээр бомбодоо гээд «Нью-Йорк таймс» газетэ бэшэнэ.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Америкын самоледууд Урда Вьетнамые һүрэг олоороо бомбодожо үргэлжэлһээр. Февралиин 10-най һүни США-гай ВВС-эй олохон самолёдууд (тэрэ тоодо «В-52» гэжэ хүндэ бомбардировщигуудшье бии) Түбэй Платын, мүн Данангһаа баруун-хойгуурхи сүлөөлэгдэһэн газар дайдые добтолоо.

Америкын негрнүүдэй байдал

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Хүн зоной тоо бүридхэл хэдэг правительственна бюро Холбоото Штадуудай «үнгэтэ» зоной байдалда зорюулагдаһан тусхай элидхэл тунхаглаба.

США-дахи негритян дундуур бүлын жэлэй олзо оршонь сагаан шарайта американецай дундуур бүлын 60 процентшье болодоггүй гэжэ Вашингтоной тусхай бүридхэлшэд мэдэрхэ баатай болоо. Гэхэтэй хамта негритян ажалгүйшүүлэй тоо орон доторхи хэм хэмжээнһээ олон, юһэ—арбан процент болоно. Тэрэл элидхэл доторхи мэдээнүүдэй ёһоор, Холбоото Штадуудтахи негрнүүдэй 14 үлүүтэй процентнь «үнэндөө үзэг бэшэг мэдэхэгүй», тайлбарилан хэлэбэл, дунда һургуулиин табадахишье классуудые дүүргэнгүй үлэдэг байна.

[Х]ОЛБООН

[С]ентябриин 26-да В. И. Ленин [РКП(б)]-гэй ЦК-гай Политбюрогой [хурал]да тусхай бэшэг бэшэһэн [... тэ]рэээн соогоо нэгэ союзна [гүрэн] байгуулгын онсо ехэ удха[тай бай]һаниие элитээр ха[руулаа]. Тиихэдээ тэрэ гүрэнииe [Р]СФСР-тэ бусад республикануу[дые] оруулха бэшэ, харин РСФСР, [УССР], БССР, ЗСФСР-ые бултыень нэгэдүүлжэ, шэнэ гүрэн—[СССР] байгуулха ёһотойбди гэжэ [хэлэ]жэ бэлэй. Ленинэй дурадхал [... ду]рээр зүбшэн хэлсэгдээд, ок[тябр]иин 6-да болоһон РКП(б)-гэй [ЦК-]гай Пленум дээрэ һайшаан ба[талаг]даа һэн. Тиигээд дүрбэн [респуб]ликануудай нэгэдэхэ тухай [тусхай] договор баталха гэжэ [ш]иидхэгдэһэн байгаа. Тэрэ договорой ... бэлдэхээр тусхай комисси [байгуу]лагдаа һэн.

[Парт]иин Центральна Комитедэй [октяб]риин Пленумэй шиидхэбэ[рые] бүхы республиканудай ком[мунис]нууд, нютагай партийна ор[гани]зацинууд үргэнөөр зүбшэн [хэлсээ]д, нэгэн дуугаар һайшааба. [...] газарнуудта партийна организацинууд ажалшадай дунда [шэнэ] гүрэн байгуулха зорилго[той] ... тэрэнэй удха шанар тухай [тайлбар]ламжын үргэн ехэ хүдэлмэ[ри ябу]улаа юм. Партиин энэ түү[хэтэ] тусхаалые бүхы республика[нуудай] хүдэлмэришэд, тарьяашад [нэгэ д]уугаар һайшааба.

[Ии]мэ оршон байдалда 1922 [оной] декабриин 30-да Москвада [Советүү]дэй нэгэдэхи бүхэсоюзна [съезд] нээгдэбэ. Тэрэ съездэ 2215 [делег]адууд хабаадалсаа һэн, тэдэ[нэй] тоодо РСФСР-һээ—1727 хүн, УССР-һээ—364, ЗСФСР-һээ—91 ба БССР-һээ—33. Съездын хүндэтэ түрүүлэгшээр В. И. Ленин һунгагдаа бэлэй.

СССР байгуулха тухай элидхэл И. В. Сталин хээ һэн. СССР байгуулха тухай Деклараци ба Договорые съезд баталан абаба. Имагтал Совет засагай үедэ үндэһэ яһанай илгаанай дарлалтые үндэһөөрнь усадхаха, арадуудай хоорондо бэе бэедээ этигэн найдаха, аха дүүгэй бата бэхи харилсаа байгуулха арга боломжонууд бии болоо гэжэ деклараци соонь тэмдэглэгдэбэ. СССР байгуулһан ушар гэхэдэ, имагтал нэгэдэмэл гүрэн өөрынгөө аюулгүй байдалые сахижа, ажахын хүгжэлтэ болон бүхы арадуудай национальна хүгжэлтые хангажа шадаха байна гэжэ съезд дээрэ онсолон тэмдэглэгдээ юм.

Советүүдэй бүхэсоюзна нэгэдэхи съезд манай ороной, бүхы дэлхэйн түүхэдэ агуу ехэ удха шанартай шиидхэбэри — Совет Социалис Республикануудай Союз (СССР) байгуулха гэһэн шиидхэбэри абаба. Съезд дээрэ СССР-эй Центральна Гүйсэдхэхэ Комитет (ЦИК) 371 гэшүүн ба 138 кандидадуудтайгаар һунгагдаба. ЦИК-эй түрүүлэгшэнэрээр М. И. Калинин, Г. И. Петровский, А. Г. Червяков ба Н. Н. Нариманов һунгагдаа һэн.

Совет Социалис Республикануудай Союзна байгуулга түүхэдэ агуу ехэ удха шанартай юм. Энээнэй ашаар манай ороной бүхы арадууд өөһэдынгөө ажахын, политическэ болон сэрэгэй хүсэ шадалые элсүүлэн нэгэдхээд, түүхэдэ үзэгдөөгүй ехэ туйлалтануудые амжаба. Энээнэй ашаар манай орондо социализм байгуулгын онсо ехэ амжалтанууд туйлагдаа, энээнэй ашаар бидэнэр харин хархис дайсадые, илангаяа Агуу ехэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ дабажа гараабди.

СССР байгуулга хадаа гансашье манай орондо бэшэ, мүн дэлхэйн бусадшье олон яһата гүрэнүүдтэ национальна асуудалые яажа шадамар бэрхээр, бүхы яһатанай эрхэ байдал хаража шиидхэһэнэй жэшээ харуулжа үгөө. Мүнөө СССР социалис хани барисаата бусад арадуудтай хамта дэлхэйн сүлөөрэлгын хүдэлөөе хүтэлбэрилжэ ябана. Манай ороной ажабайдалай али болохо талаар амжалтануудые КПСС-эй XXIV съезд эли тодоор согсолон харуулаад, ойрын жэлнүүдтэ шиидхэхэ зорилгонуудыемнай хараалаа. Юһэдэхи табан жэлэй түсэб бэелүүлһэнэй ашаар манай орон бүри ехэ хүсэтэй гүрэн болохо, манай арад зоной ажаһуудал нилээд ехээр һайжарха байна.

Энэ табан жэлэй түсэбые совет арад амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Энээниие мэнэ һаяхан тунхаглагдаһан СССР-эй ЦСУ-гай 1971 оной гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд эли тодоор харуулжа үгэнэ.

Мүн манай Буряадай АССР-эй ажалшад табан жэлэй нэгэдэхи жэлэй түсэбые яһала һайн дүнгүүдээр дүүргээ. Энэ хадаа Советскэ Союзай бүхы арадуудтай хамта манай Буряад арадай түрэл Коммунис партиингаа ударидалга доро коммунизм байгуулгын һаруул һайхан замаар алхалалсажа ябаһаниие гэршэлнэ.

Б. БАТУЕВ,
түүхын эрдэмэй кандидат.

АНГЛИ. 300 мянга шахуу шахтернууд засагаархидай урда салин хүлһыемнай дээшэлүүлэгты гэһэн эрилтэ табихаяа ороной элдэб хизаарһаа Лондон ерэбэ. Олонхи шахтёрнууд эндэ гэр бүлэтэеэ ерээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Англиин забастовкодо гараһан шахтернууд парламентын байшангай дэргэдэ.

ТАСС-ай фотохронико.

„БУРЯАД ҮНЭҺЭЙ"

КОНКУРС

УНШАГШАД, ТАНДАА ХАНДАНАБДИ

ХҮНДЭТЭ УНШАГШАД! СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн баяр декабрь һарада тэмдэглэгдэхэ байна. 1922 оной декабриин 30-да Совет түрүүшын дүрбэн республикын делегадууд арадуудай дура хүсэл бэелүүлэн, «Совет Социалис Республикануудай Союзые байгуулха тухай Договорто» гараа табиһан юм. «СССР-эй байгуулагдаһан ушар хадаа политическэ удха шанараараа, социально-политическэ үрэ дүнгүүдээрээ манай гүрэнэй түүхэдэ онсо гайхамшаг һуури эзэлээ»,— гээд КПСС-эй XXIV съезд дээрэ хэгдэһэн Тоосоото элидхэл соо хэлэгдэнэ.

Манай орон дотор социализм байгуулгын жэлнүүдтэ түүхэтэ шэнэ хани нэгэдэл—совет арад мүндэлөө. Хамтын ажалай охин соогуур, социализм байгуулгын тэмсэл соогуур, тэрэниие хамгаалгын хатуу шанга байлдаан соогуур шэрээгдэн хатуужаһан шэнэ хүн—Эхэ орондоо инаг дуратай патриот, ёһотой интернационалист, үндэр эрдэм соёлтой, түрүү үзэл сурталтай, болбосорол түгэс, үнэн сэхэ хүн урган гараа.

Колхоз, совхозуудай баян дэлгэр тала дайда дээрэ, завод, фабрикануудай цехүүд, дээдэ һургуулинуудай аудиторинууд соо, соёл гэгээрэлэй, хангалгын зугаануудта ажал хүдэлмэридөө коммунис ёһоор хандадаг, үүсхэлшэ, эдэбхитэй габшагай олон мянган хүнүүд хүдэлжэ, толотомо үльгэр жэшээ харуулна.

Манай үеын хүнүүдые эли тодоор, уран гоёор зураглан харуулһан, образыень гүнзэгыгөөр элирүүлһэн эрхим очерк бэшэхын түлөө конкурс «Буряад үнэн» газетын редакци СССР-эй 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулжа соносхобо.

Юһэдэхи табан жэлэй түсэб амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө, социалис уялгаяа болзорһоонь удир дүүргэхын түлөө эдэбхи, үүсхэл гаргажа ябадаг совет хүниие, баатар ажалайнь габьяае, тэрэнэй һайн һайхан түхэл шэнжые, хүсэл зориг ба бодол эрмэлзэлые, ходол урагшаа тэгүүлдэг зан абарииень уран хурсаар, эли тодоор магтан дуулаха гээшэ конкурсдо хабаадагшадай гол зорилго болоно.

Журналистнууд, уран зохёолшод, хүдэлмэришэн болон хүдөө бэшэгшэд, бүхы уншагшад «МАНАЙ ҮЕЫН ХҮН» гэһэн конкурсдо хабаадалсахадань болохо.

Конкурсдо илажа гараад, эрхим һайн очерк бэшэһэн авторнуудта иимэ шангууд үгтэхэ:

нэгэдэхи нэгэ шан—100 түхэриг;
хоёрдохи хоёр шан—75—75 түхэриг;
гурбадахи гурбан шан—50—50 түхэриг;
20—20 түхэригэй урмашуулгын 5 шан.

«МАНАЙ ҮЕЫН ХҮН» ГЭЖЭ КОНКУРСДО» гэһэн тэмдэгтэйгээр очеркнуудаа эльгээхыетнай гуйнабди.

Энэ конкурсдо илагшадай нэрэ СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн баярай үдэр—1972 оной декабриин 30-да соносхогдохо.

МАНАЙ АДРЕС: Улаан-Үдэ хото, Ленинэй гудамжа, 35, «Буряад үнэн» газетын редакци.

ТОЛИ

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ

УНШАГТЫ:

◆ *Уран зураашa ту... хай.*
✱ Онтохон, шүлэг, б... сни.
◆ Спорт, үшөө дахи... спорт.

„Бэдэрэ, бэдэрэ!.."

Мольбертдэ татагдаһан холст дээрэ ногоон шэрэ бад байса адхагдаад, нялаагдажа эхилбэ. Хара-ногоон шэрэ. Эртын зүлгэ ногооной бултайжа байһаншуу.

Боро-хүхэ нуртагар шарайгаа хабартаа шэнэлжэ эхилһэн дэлхэйн үнгэ.

«Эхэ орон». Энээхэн темэ уран зураашын сэдьхэлые үнихэнэй зобоогоо. Бүтэжэ үгэнэгүй. Теэд сэдьхэлһээ юундэ хаягданагүйб?..

— Антонина Романовна, сайн! —гэжэ хэншьеб аалиханаар арадань дуугарба. Бритова сошоһондоо, эгсээр эрьежэ гэдэргээ хараба. А, зураг зураха дуратай үноохи һурагша басаган. Байза, хэн бэлэй? А, Люда һэн гүб даа. Мүнөөдэр ерээрэй гэжэ өөрөө уряа хамнай...

— Сайн, Люда! Ши намайе хүлисэ. Тархяаш хазайха сүлөөгүй байнаб. Үглөө гэртэмни ерэхэ аргатай гүш?

— Ерэхэб, ерэхэб, Антонина Романовна! Зурагты, зурагты. Ехэ һонин байна, — гэжэ басаган дээрэ дээрэһээнь үгэлбэ.

— Людочка, хүлисыш даа. Бишни хүнэй хаража байхада хүдэлжэ шададаггүйб. Ошо даа, зай гү? — гэжэ уран зурааша аргадангяар хэлэбэ. Басаганай гаража ошоходо, Антонина үүдээ досооһоонь шэбхэдэбэ. Тугаарай яагаад мастерскойнь үүдэн нээлгэтэй байба гээшэб? Ходо шэбхэдэгшэ һэмнай.

Зуража байһан зураг тээшээ эрьехэдээ, үнөөхи ногоон шэрэеэ дахин хюһажа хаяба. «Эхэ орон»... Нюдэндэнь элеэр харагдажа эхилһэн шэнгил аад... Үгы, юун дутанаб даа?

Буряад хубсаһатай, буряад малгайтай эхэ хүнэй дүрэ шарайгаар Буряад ороной түхэлые харуулха гэжэ һанаһан юм. Тэрэ эхэ шэнэ һайхан зүлгэ ногоон дээрэ сомсойжо һууһаар харагдадаг юм. Теэд...

— Материални үшөөл багадана гээшэ ха даа. Хүдөө гаража ерэхэ байна. Уншаха, түүбэри хэхэ, — гэжэ Антонина Романовна гансаараа дуугарба.

Бритовагай мастерской соо эхилжэ байһан зурагууд, этюдүүд ехэ олон. «Халхын голой баатар» бэлэн болоһон шахуу аад, сэдьхэлэйнь байдал һайса гараагүй. Энэ геройтоёо дахин уулзажа, хэдэн эскиз хэжэ абаха, тиигээд зурагтаа заһабари оруулха хэрэгтэй.

. Һаалишадай портредууд. Сагаан эдеэ элбэгжүүлжэ байдаг ажалша хүнэй гар ямар байха ёһотойб?!

Балерина. Холые зорин ниидэхээ байһан шубуун шэнгеэр харагдаха гү? Хии шэнги хүнгэн бэетэй аад, шүрбэһэлиг шанга хүлтэй байха.

Улаан-Үдын индустриальна нэгэ булангые харуулһан зураг. Энэ зураг «Алас-Дурна» гэһэн выставкэдэ табигдаа бэлэй. Яһала бараг сэгнэлтэдэ хүртөө һэн. Бүхэсоюзна выставкэдэ «Лир хаан» гэһэн зүжэгтэ хэгдэһэн шэмэглэлэй зарим хубинь табигдажа, баһал һайн сэгнэлтэдэ хүртэһэн юм.

Хэһэн юумэ яһала олон болоо Теэд хэхэ юумэн үшөөл ехэ байна даа. Тиимэһээ хүдэлхэ, хүдэлхэ, үшөө дахин хүдэлхэ. Энэ эрилтые Тоня бүри эдирхэн ябахадаа, Эрхүүгэй уран зурагай училищида һуража байхадаа һайса хадууһан юм. Һүүлдэнь Ленинградта И. Е. Репинэй нэрэмжэтэ уран зурагай дээдэ һургуулида һурахадаа, баһал олон юумэ ойлгөө.

Уран зохёолшо эгээл шухала номоо бэшэхэ гэжэ наһан соогоо оролдодог. Теэд поэтессэ Ольга Берггольцын хэлэһэнэй ёһоор, шухала номшни хододоо дуудажа, урдашни байха. Тэрээн шэнги уран зурааша эгээл шухала зурагаа зуражархиха гэжэ наһан соогоо оролдожол ябадаг ёһотой. Эгээл шухала бүтээлни бэлэн болобо гэжэ һанаһаниинь тиимэ бэшэ, үшөөл шухала темэ толгойдонь мүндэлөөд лэ байдаг бэзэ.

Антонина Романовна Бритовашье тиимэ «мэхэдэ» олохон дахин ороо. Мүнөө үдэршье, һүнишье «Эхэ орон» сэдьхэлһээнь гаранагүй, амар заяа үзүүлнэгүй. Зарим һүниндөө шэрэ зууража зүүдэлдэг. Зурагни бүтээд байна гэжэ баярлахадань, нэгэл юумэн буруу һүрэжэ зобоодог. Зүүдэндээ зобоһониинь, үдэртөө дабтагдаха.

Дахин шэрэ зууража, холстдоо түрхижэ эхилбэ. Даншье хара ногоон болошоно гү даа? Гэрэл туяа элбэгтэйгээр хээ... яаха ааб?

Бритова сагаа хараба. Үг... дэр телестудиин нэгэ дамжуул... шэмэглэл зураха болоһон... Тэрээн тухай бодожо үзэхэ... рэгтэй. Ай даа, үдэр даншье... гони байна даа. Мүнөө амарал... үдэр ехэ юумэ хэхэ түсэбтэй б... һан юм. Теэд...

— Уран зурааша хүн үдэр... ри зураха ёһотой. Зураха. Тэр... гүй һаа, шэрын хангал сэд... лыеш хүдэлгэхэеэ болижо, гар... модохироод, биирэшни хүж... болохо, — гэжэ Антонина ... мановна нэгэтэ хөөрөө бэлэй. ... рэ гуримаараа өөрөө үдэр б... зурадаг. Тоһон шэрээр гү, ... крандашаар, хитад бэхээр гү, ... нүүрһээр...

—Бэдэрэ, бэдэрэ. Бэдэрһэн... олодог юм, — гэжэ Бри... өөрыгөө баадхан хүдэлдэг. «... дэрэ, бэдэрэ! Бэдэрһэншни ... дохол!» гэжэ бидэшье СССР... Уран зураашадай холбооной ... луухан гэшүүн А. Р. Брито... хэлээ.

Ц. ДОНДОГОИ.

Уян нугархай хүүгэн
Угаа баяртай зогсоно.
Урган ехэ болохоёоо
Уранаа зондо харуулха.

Харин мүнөө даб дээрээ
Хана уняаһаа барилсан,
Хурган дээрээ зогсохоёо
Ходол оролдожо байна.

Д. НИМАЕВАЙ фотоэтюд.

Ц. БУДАЕВ

Алтан нарандал һанагдадаг аба, эжын дурасхаалда

Хун шубуун гарбалтай,
Хуһа модон сэргэтэй...
(Буряад домоғһоо).

Алтан нарандал һанагдадаг
Аба Эжы хоёрни,
Намарай арюухан сагта
Наһанайнгаа зам гаталбат.
Наянайнгаа дабаа дабаһан
Хун сагаан Эжымни,
Дайланайнгаа дабаа дабаһан
Дун сагаан Абамни!
Хун шубуудтал адляар
Гүн руу огторгойн
Абяагүйхэн хоюулаа
Аалияар ниидэн ошобо гүт?
Үгылэн Таанараа хойноһоотнай
Үндын шэртэн хараашалнаб,
Хун сагаан Эжымни,
Дун сагаан Абамни.
Уйдажа болохогүй гэһыетнай
Ухаандаа шэбшэн һананаб,
Алтан Нарандал үзэгдэдэг
Аба Эжы хоёрни.

Сергей МИХАЛКОВ БАСНИ

ТУРЛААГ ГАЛУУН ХОЁР

Хара Турлааг шубуудай
байрада ниидэн ерээд,
Харша дээрэ һуугаад,
Хаагалжа мэдэбэ: «Каар-карр!
Үни болохогүй — бүри һаяар
Үдэ даляа хуураха галуунууд,
Дүлин, һохор болохо
тахяанууд—
Дууһыень тэдэниие үүсэлхэ,
алаха!
Дальбараанууд үндэгэнһөө
гарааш һаа,
Даруулан, туран хосорхо,
һалаха!»
Турлаагай хаагалаае ухаансар
Галуун дуулаад,
Туйлгүй уурлажа, шүдөө
зуугаад:
«Бүтэхэгүй эдэ худал хуурмаг
хэлээд,
Байрымнай аймхай заримуудые
Буруу һүрүүлхэеэ һанаба
алтанш нигээд?
Эндэ шамдашье,
Эжэл ханинарташнишье
Этигэдэгтүйемнай мэдэнэгүй
гүш!..»
«Дураа хүрөө хадаа хаагалаа
юм бэзэб,
Дуугай! Шинии хамаарха ямар
хэрэг бэ?»
«Нээрээ ши хаагалхаа һанаа
юм һаа,
Ниидэжэ бушуу Америкэ
ошохо һэн хаш —
Иимэ хаагалаан тэндэ нилээд
үнэтэй хаш!»
Үсэгэлдэр би хилын саадахи
газетэ уншаад,
Үдэн гуурһаарнь үноохи
Турлаагые таняаб.
Г. ЧИМИТОВ бурладшалба.

Цыдып ЖАМБАЛОВ

ЭХЭ ТУХАЙ БАГЛАА—БАДАГУУ...

Бууралтаһан һаншагайнь уршалаа сооһоо
Бултайхадаһан харахан үһэниинь хадаа,
Зүрхэнэйнь сохисоһоо, шуһанайнь гүйсэһөө
Зүргээ олоһон үринь хадаа,
Алтан дэлхэйн һара наран —
Ашата эжыгээ хара... харан,
Үе наһанайнь баглаа болгон,
Үгын дээжэ үргэнэб тоглон.
...Эхэ гээшэмнай эгээл ехэ ноён,
Эхи табигша дэлхэйн бэян —
Тэмсэлдэшье,
байдалдашье,
үй гашуудалдашье
Тэсэмгэй байжа, баатартал илажа шададаг.
Орёо ха юм даа оршолонто байдал...
Охоторхон бодолдо орёолдохонь гайтайл.
Бүргэдшье һаа — дальбараагаа хайрлан,
Бүгэдэнһөө аршалдаг һэшхэлтэй гээшэл.
Хүрьһэтэ дэлхэйн хүн эрдэни тула,
Хүсэл зориг, ухаан бодолтон тула.
Һэшхэл түгэс, сэдьхэл дүүрэн тула
Һэнгэргүйгөөр эхэдээ хандаха — тама.
Юунэй түлөө шинии зүрхэнэй сохисоор
Юһэн һара соо минии бэе дабтагдаад,
Анха түрүүн алтан дэлхэйдэ мүндэлөөб?
Анхаран абаха абын нэрэ мүнхэлөөб?
Хүдөөгэйшье бай, хотыншье бай—хамаагүй,
Хүн түрэһэнэй аза талаанда шамайгаа —
Хүйһэн холбоотой хүндэтэ эмэгэн эхэмни,
Хүрьһэтэ, үрэжэлтэ хүдөө талатаяа жэшэх...
Наһатайшье бай, залуушье бай — хама...
Наратай юртэмсын хүн хадаа — шамайгаа ...
Энэрхы урихан эльгэ нимгэн эхэмни,
Эрхэ сүлөөтэ Эхэ оронтоёо жэшэхэмни!
Мүшэдэй тоогоор наһа наһалдаг бэшэл даа.
Мүнхэ бэшэ. Хүн бүхэн тиимэл даа.
Үндэр наһатай, буурал толгойтой эхэмни,
Үнэндөө — намдаа залуу зандаат гэхэмни!
...Хошонгуутан эхэмни хоймортоо һуугаад
ми...
— Хойто түрэлдөө ошоходом,
Ямар юрөөл зорюулхабши? — гэнэ.
— Ута наһатай, удаан жаргалтай ябыт да...
Уула хадамнай гээшэт, хажуудамнай һуу...
Теэд,
Мүнөө гү, үглөө мордохоёо байһандал за...
Мүнөөхиеэл дурдажа һаланагүйл даа намда...
Зорёолхсжо хэлэһэн үгэнүүдтэнь халта мэгд...
Зосоомни муудабашье, зорюута уг-маг гэ...
«Хүрьһэтэ алтан дэлхэй дээрээ эрьежэ, Хү...
боложо түрэхэ болтогойт! — гэжэ.
...Намар! Намар! Юун гээшэб намар?
Ямар намар Залуушуулда һанаа амар.
Тиимэһээ, Эхэ гээшэмнай түгдэршэгүй бу...

Тиимэһээ, Эхэ гээшэмнай хагдаршагүй сэ...

ОНТОХОН

ХУРМАСТАШНИ ГЭЭШЭБ

Урда сагта нэгэ хомхой хободог баян ажаһууһан гэхэ. Тэрэ барлаг зарасанартаа хатуу зэбүүнээр хандажа, үлэн хооһоор байлтадаг байгаа ха. Тиигэжэ тэдэнэрээ хашажа байһанаа айл тосхондо, хүн зондо эли гаргахагүй, мэдүүлхэгүй гэжэ ехэ оролдодог байгаа.Нюу нюутараа нюрганай забһараар, хабша хабшатараа хабһанай забһараар гэдэгтэл, энэ муухай хэрэгынь арад зондо дуулдаба. Арад зоной дунда хурса нюдэтэй, һонор шэхэтэй хүнүүд олон ха юм. Ухаа һайнтай, ульгам хэлэтэйшье хүнүүд олон.

Нэгэтэ ехэ ноён ерэхэнь гэһэн һураг суу дуулаһан баян ухаа мэдээ алдажа, тэрэ ерэжэ ябаа ноёной нюдэ далдалуулха, хашалан зоболон хэжэ байһанаа элирүүлхэгүй гэжэ бодоод, барлагуудаа холын бэлшээридэ гаргаад, аймхай дуугайнуудыень нэгэ заа һэнэгтэйхэнээр хубсалуулжа, эдеэ хоолыень нэгэ бага һайжаруулба, уур сухалаа нэгэ заа хуряаба. Юушье мэдэхэгүй зарасанарынь ехэ хүхижэ, дуутай зугаатай болобод ха.

Уданшьегүй зэргэшээ гурбан моритой, уран гоёор хэһэн дүрбэн мөөртэй тэргэтэй, ялагар медальтай, ямба ехэтэй ноён, гурбан хонхо хангинуулһаар баянай газаа хүрэжэ ерэбэл даа.

Баян эзэн айлшанаа альган дээрээ үргэхэһөө наагуур дээрэ доронь орожо, дахин байжа амаршалба. Тэргэһээнь буулгажа, тэег жуузада һуулгаад, шинраг шамбай дүрбэн хүбүүдээр тэлүүлэн, ноёниие гэр тээшээ залажа ябана. Тиигэжэ ябахадаа баян ноёной хойнонь орожо», «Барлаг һууна гүт? Хатуу дэншээ бэнэ гү?»—гэжэ һурасагаан ябана. Томоотой янзаар сэлдыжэ һууһан ноён гэнтэ гэдэгэд гээд, муухайгаар хашхараад, жууза дээрэһээ мухарин унашаба.

— Юун болобо гээшэб? — гэжэ мэгдэһэн тэбдэһэн баян һүбөө төөрөод, һүроо дарагдаад, һүнһөө зайлашан алдаба. Унаһан ноёноо хүлыень тэбэрижэ таалан байба.

Ушарынь юуб гэхэдэ, баянай буруудые хаража ябаһан барлаг баахан хүбүүн ноёной тэлүүлжэ ябаһан жууза доро шургажа ороод, доороһоонь шобхо модоор ноёной хондолой руунь хадхажархиһан байгаа.

Тэрэ һубэлгэн барлаг хүбүүе тэндэнь барижа:

— Ши газарай хара бэдьхэ! Хаанаһаа гаража ерээд, иимэ муухай, аюултай ааша гаргабаш? Нюрганайнгаа арһа шуулуулаадуйдөө һалахагүйш. Газарай габһаа гараһан гай!—гэжэ баян эзэн шүдөө зуун, үһыень зулгаажа оробо.

— Баян баабай! Үгыемни шагнажа ерээд, зэмэлхэ хадаа зэмэлыт!—гэбэ.

— Юу хэлэхээ һанаабши, хэлэ!—гэжэ һая хүл дээрээ бодожо ябаһан ноён һураба.

— Хурмастые сошооһон хүн баяждаг юм гэжэ дуулаалби. Теэд талаан боложо, хурмастые харахадаа тон ехээр баярлажа сошоолби. Та, үндэр ехэ хурмаста, хайрада үршөөгыт!—гэжэ барлаг хүбүүн ноёной урдаһаа мэхэтэйхэнээр хараад, дохигонон байба.

Ямба ехэтэй, ялагар медальтай ноён «хурмаста» гүүлэһэндээ уур сухалаа таража, жууза дээрээ лаб забилан һууха зуураа:

— Зүб, даа, би хурмасташни гээшэб!—гэжэ томоотой бүдүүн хоолойгоор хүбүүндэ хэлэбэ.

Хажуудаа байһан һубөө төөриһэн баянда хандан хэлэбэ:

— Энээхэн хүбүүе зэмэлхэ хэрэггүй. Энээндэ нэгэ һэсы гэр, хоёр һаамхай үнеэ, үшөө гурба-дүрбэн хони, унаха мори үгөөд таби,—гэжэ захирба.

— Эдэ бүгэдөө хурмаста тэнгэриһээ үршөөгдэбэ гэжэ ойлгоорой, —гэжэ ноён барлаг хүбүүндэ хандаба.

Баянай досоо хэды хара бууба-шье ноёной захиралтые яахашье аргагүй дүүргээ һэн. «Газарай габаһаа тараһан гай гарза болобо» гэжэ һамгандаа шэбэд гээд, шэг шарайгаа хубилган шомшорбо. Тиигээд ноёной хажууда нэгэшье хүниие дүтэлүүлбэгүй.

Арадай аман үгэһөө
Дольёон Мадасон найруулба.

ОЛИМПИИН НААДАНАЙ НАЙМАДАХИ ҮДЭР...

САППОРО. Олимпиин наадандa хабаадалсажа байһан манай ороной эхэнэр конькишад 500 метрэй зайда урилдахадаа хоёрдохи, гурбадахи һуури эзэлжэ, мүнгэн, бронзо медальнуудые абаба. Америкын 16 наһатай Анне Хенниг бултанһаа хурдан байшоо. Тэрэ энэ зайда хоёр удаа гарахадаа 43,73, 43,33 секунда харуулаа бшуу. Юундэ хоёрдохёо урилдаха болоо юм гэхэдэ, тэрээнтэй сугтаа урилдаанда гараһан Канадын Сильвия Бурна харгыгаа һэлгэлсэхэ үедөө һаалта хэхэдэнь, Анне түр зуура байн татажа, тэрээндээ харгы гаргажа үгэһэнэй удаа, дахинаа хурдан түргэнөөр гүйхын тула хүсэ шадалаа элсүүлжэ ороно. Канадын конькишанай урилдаһан сагые мүрысөөнэй судьянар тоолоошьегүй һаа, Анне Хеннигые дахин урилдаанда гаргаха баатай болоо. Тиигэшье һаа, Анне зайгаа 43.33 секунда соо гаталжа, түрүү һуури эзэлһэн байна. Хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые Вера Краснова Людмила Титова хоёр эзэлжэ, мүнгэн, бронзо медальнуудта хүртэбэ.

Санашадай дунда 50 километр зайда үнгэргэгдэһэн урилдаанда манай Вячеслав Веденин гурбадахи хүн фиништэ ерэжэ, бронзо медальда хүртэбэ. Тиигэжэ 30 километрэй зайда урилдахадаа, абаһан алтан дээрээ бронзо медаль нэмэбэ. Энэ зайда түрүүшын хоёр һууриие Норвегиин санашад Паал Тилдум, Магне Мюрму гэгшэд эзэлжэ, алтан, мүнгэн медальнуудые абаба. Манай ороной һүгөөдэ санашад—Федор Симашов наймадахи, Иван Пронин, Иван Гаранин гэгшэд арбан таба, арбан долоодохи һууринуудые эзэлээ.

ХОККЕЙ. Дэлхэйн чемпионууд —СССР-эй суглуулагдамал команда энэ үдэр Польшын хоккеистнүүдтэй наадахадаа, 9:3 тоотойгоор шүүбэ. Эндэ Харламов гурбан, Цыганков хоёр, Кузькин, Викулов, Шадрин, Михайлов, Польшын Качик, Словакевич, Гуральчик гэгшэд нэжээд шайба сохижо оруулһан байна.

Мүн энэ үдэр Чехословакиин суглуулагдамал команда Швециин хоккеистнүүдые 2:1, США-гай команда Финляндиин суглуулагдамал командые 4:1 тоотойгоор шүүһэн байха юм.

Италиин санашан Густаво Тоени слалом гигантаар хада руу һолжорходоо эрхим саг харуулжа, Олимпиин нааданай алтан медальда хүртэбэ. Тэрэ 1034 метрэй зайда 66 ворота гаталжа, 402 метрэй үндэрые дабахадаа 3 минута 1,62 секунда соо фиништэ хүрэжэ ерээ юм. Удаадахи хоёр һууриие Швейцариин Эдмунд Бруггманн, Вернер Маттль гэгшэд түс тустаа 3 мин 10,75—3 мин 1092 секунда харуулжа эзэлбэ. Энэ мүрысөөндэ хабаадалсаһан 73 спортсменүүдэй 13-ниинь, тэрэ тоодо манай гансахан санашан Сергей Грищенко, унаһан 12-ынь наадаанһаа гаргагдаһан байна.

Хоёр хоёроороо һуугаад шаргаар мүрысэгшэд сооһоо Италиин спортсменүүд Пауль Хилд Гарянер, Еалтер Пайкнер, ГДР-эй Хорст Херниляйн, Реккенхард Бредфек гэгшэд олимпиин чемпионой нэрэ зэргэтэй болобо.

(ТАСС).

ПРАВДА-БУРЯТИ...

Нэгэдэхи хуудаһанда. КПС... обкомдо, БурАССР-эй Ми... нүүдэй Советдэ, облпрофсо... Социалис мүрысөөнэй гур... ТАСС-ай һүүлэй мэдээсэлнү...

Хоёрдохи хуудаһанда. «... мал үдхэлгэдэ тохёолдожо ... дутагдал усадхан зайсуул... статья. Партийна хронико.

Гурбадахи хуудаһанда. «Б... дай түрүүшын эрдэмтэ» — ... «Мэргэжэл шадабариин шаг... зураглал. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хүудаһанда. «Х... хэрэг» — Л. Неретинагай ... понденци. Саппорада болож... һан Олимпнадаһаа мэдээсэл...

ЭНХИР ЭКРАН

«ОРБИТЫН» ПРОГРАМ...
13.00 — дамжуулгын пр... ма. 13.05 — орон доторхи ... 13.15 — үхибүүдтэ зорюул... һан мультфильмнүүд. 13.45—... жэмтэ киоск» гэһэн дамж... 14.15 — арадай ажахые хү... гэдэ зорюулагдаһан дамжу... 14.45 — теле-зүжэг. 15.20—... фильм. 15.45 — «Семь дне... маза» гэһэн (зургаадахи ... дамжуулга. 16.00 — «Олим... үбэлэй XI наадануу дээрэ» ... дамжуулга.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:
17.45 — хүгжэм.

«ОРБИТЫН» ПРОГРАМ...
17.55 — орон доторхи ... 18.00 — «КВН-72» гэһэн ... жуулга.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:
21.00 — «Ал-ганга» гэһэ... ботын үдэрэй литературно-х... тэ дамжуулга.

«ОРБИТЫН» ПРОГРАМ...
22.30 — часһаа эхилхэ.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Элдэб һонинууд

Зүрхэ... тэжээдэг атомна оньһон

ГААГА. (ТАСС). Зүрхэ тэжээхэ изотоп гэжэ бодосоор бүтээгдэһэн оньһые хүнэй бэедэ табиха операци Энсхеде хотодохи «Зиккензорх» гэжэ больницын хэдэн врачнараар Голландида түрүүшынхээ хэгдэбэ. Тэдэнэй мэдээсэһэнэй ёһоор, тиимэ оньһо табюулһан 30 наһатай эхэнэрэй бэень бараг һайн байна.

Иимэ атомна «зүрхэн» минута соо 72 импульс үгэхэ (сохихо), 10—15 жэлдэ хүдэлхөөр хараалагданхай.

ЮРЭ БУСЫН МҮРЫСӨӨН

ЖЕНЕВЭ. Эгээл ехэ һү уужа шададаг хүнүүдэй конкурс Швейцарида эмхидхэгдээ. Эндэ Кантон Люцернын адуушан, 35 наһатай Никлос Фанкхаузер гэдэг түрүү һуури эзэлбэ. Һүнэй промышленностиин пропагандын бюрогой тэмдэглэһэнэй ёһоор, тэрэ 7 литрһээ бага бэшэ һү үдэр бүри уужа байгаа. Тиин Никлос Фанкхаузер 770 хүнэй хабаадаһан мүрысөөндэ илаба бшуу. Жэл соо тэрэ 2,5 тонно һү хэрэглээ.

Элдэб һонинууд

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-..., приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря—66-7..., отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-3..., 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности ... строительства—61-35, советского строительства и быта—69-5..., культуры и школ —30-21, писем и рабселькоров—67-81, информации—34-05, общественная приёмная—56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.